

SOKOLSKI GLASNIK

GOD. IX.

U Ljubljani, 28. februara 1927.

BROJ 4.

VIII. glavnu skupštinu JSS

sazivljemo bez ikakvog drugog poziva

**za dane 25., 26. i 27. marta 1927. u Beogradu u dvorani
beogradske opštine.**

Raspored glavne skupštine:

25. marta: Dolazak delegata.

26. marta: U 10: Otkriće spomenploče u ratu palim Sokolima
u dvorani sokolskog društva Beograd-Matica.
U 11 i 1/2: Polaganje temeljnog kamena prvog Sokolskog
Doma u Beogradu.

U 15: Sednica zbora župskih načelnika.

U 15: Sednica redaktora sokolskih časopisa.

U 17: Sednica prosvetnog zbora.

U 17: Sednica socijalnih odseka.

U 20: Pouzdani zbor delegata. — Nakon zbora delegata
sednica kandidacijonog odbora.

Sve ove sednice obdržavaju se u II. beogradskoj muškoj gimnaziji,
Poincareova ulica.

27. marta: U 9: Glavna skupština JSS u dvorani beogradske opštine.

Raspored:

1. Izveštaj staroste.
2. Izveštaj tajnika.
3. Izveštaj načelnika.
4. Izveštaj blagajnika.
5. Izveštaj gospodara.
6. Izveštaji odseka i to redom: a) statistički; b) lekarski;
c) prosvetni; d) za nezgode; e) željeznički; f) građ-
devni; g) odsek za odore; h) novinarski; i) socijalni i
j) manjšinski.
7. Predlozi odbora i starešinstva JSS.
8. Predlozi župa.
9. Hitni predlozi.
10. Određenje radnog programa za god. 1928.
11. Izveštaj revizora računa.
12. Absolutorij starešinstvu JSS.
13. Izbor starešinstva JSS.
14. Eventualija.

Članovima glavne skupštine jesu delegati župa i članovi starešinstva JSS. Svaka župa šalje za svakih započetih 500 članova i članica u župi udruženih, društava (po stanju saveznog katastra) po jednog delegata.

Svi predlozi župa imaju se predložiti starešinstvu JSS najkasnije 14 dana pred glavnu skupštinu, inače će se o njima raspravljati samo onda, ako im skupština prizna hitnost.

Svi delegati moraju imati legitimacije potvrđene od župskog starešinstva.

O podne zajednički ručak.

U 15 časova: Sokolski film u bioskopu »Narkino« na Terazijama.

U večer u 20 časova sokolska akademija u dvorani II. beogradske gimnazije, Poincareova ulica.

Župe imaju da prijave delegate osam dana unapred, t. j. do 17. marta starešinstvu JSS i beogradskoj sokolskoj župi (Kneginje Ljubice 11), da im se spremi konačište.

Delegati imaju sa sobom poneti svečanu odoru.

Sudelovanje svih delegata kod svih priredaba obavezatno!

ZDRAVO!

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza

E. Gangl,
starosta.

Dr. R. Fux,
tajnik.

Pred glavnom skupštinom JSS

Kako svake, tako i ove godine sastat će se Jugoslovensko Sokolstvo na svoju glavnu skupštinu JSS. Po osmi je to puta, da se sastaje Jugoslovensko Sokolstvo iz čitave države, da veća o svom radu, napredku, stvaranju i životu. Ovaj puta sastaje se ono po drugi puta u Beogradu i to ne možda slučajno, već da uz svoj realan rad veže jednu lepu manifestaciju, poklon senama junaka iz naših redova, koji su prosuli svoju krv za veliko delo ujedinjenja, da svoj organizacioni rad okrunje jednim lepim uspehom baš tog rada, polaganjem kamena temeljca za Sokolski Dom u prestolnici. Biće to lepa manifestacija ideje i rada.

No to nas ne može zadovoljiti. I to sve ako je mnogo i lepo, nije dosta. Od Jugoslovenskog Sokolstva hoće se više, jače i bolje.

Imajući na umu, da je glavna godišnja skupština JSS pregled rada celokupne naše organizacije, onda treba, da pravilno shvatujuć ovo, budemo i spremni da na skupštini samoj istupimo onako, kako bi taj pregled došao do lepog i savršenog izražaja. Skupštinu JSS imademo smatrati forumom na kome je dužnost da svatko iznese kritičan sud o toku i uspehu ovoga rada. No pre, nego se odlučimo na jedno ili drugo t. j. da uveličamo jedno, a kudimo drugo, treba da smo sami sa sobom na čistu, naime, da li smo svi mi do te naše organizacije tekom prošle godine dana izvršili svoju dužnost, da li smo toj našoj organizaciji dali sve ono što joj je potrebno za život, bujan rast i stalan napredak. Kritika uvek imade da počne od nas samih, pa uvereni da se na nas same nitko

ne može nabaciti kamenom, tad nam je moguće da mirne savesti u kritici našoj prosledimo dalje, na više. Od svake druge kritike slabe koristi celini.

Delegati župa treba da ovo spremno prouče. Ponajpre dužnost im je da se upoznaju sa faktičnim stanjem svojih župa koje zastupaju, da prouče i istraže gde je uzročnik bolesti u njihovim redovima, koji šteti ne samo ovom jednom delu tela, već koji je opasan i po čitav organizam. Zahiri li nam jedan deo, trpit će od toga celina. Tek onda, kada ćemo znati uzročnike bolesti, moći ćemo da svi zajedno lečimo zlo. Ne može se i ne sme kriviti jedno, ako ne vredi ono drugo. Ta to je sve povezano organskom celinom u jedan nerazrešivi sklop.

Kao da već danas slušamo jadikovke i tužbe: kriv je Savez ili ovaj ili onaj savezni funkcionar. Kao da danas gledamo neku braću delegate u pozi — optužujem, sudim — i osuđujem. Ne tako! To nije sokolski. Ta naša sokolska organizacija može samo onda uspevati i napredovati, ako je svaka njezina jedinica bila zadojena svešću pozitivnog rada i isti sprovadala. Gde nema toga, nema ni napredka, a oni, koji izlaze iz ovog mileua, nemaju prava kritike, jer su sami svojim držanjem pokazali da su pravi antipodi svakog pozitivnog rada.

Nije naša zadaća da bilo koga branimo, a niti unapred da osuđujemo ili da preveniramo pravu kritike. Ne, od nas je ova pomisao daleko. Šta više i sami velimo nije sve bilo onako, kako bi hteli i umeli i za čime naše srce teži. Šta više u sreima našim imade boli, da je sve to tako, a ne bi trebalo biti. A zašto? Odgovor jasan: u redovima našeg članstva, od kuda imade da dode sva energija, impuls, život i snaga, premalo je onog pravog sokolskog vaspitanja, kojeg svi imademo u rečima, ali izostaje na delu. Pokazale su to društvene skupštine. Čitajući izveštaje funkcionara u pretežnoj većini vidjeli smo svuda tužbe na članstvo, koje da ne vrši svojih dužnosti. U većoj meri pokazale su nam to župske skupštine, gde je gotovo fotografski bilo prikazano ovo manjkavo sokolsko vaspitanje. Odskočilo je pako naročito jedno, da se ono glavno, gospodarsko pitanje, posvema zanemaruje. Ne velimo da se živi i radi bez računa, ali, baš temeljem ovih izveštaja, možemo kazati, da se gospodari bez ikakvog programa. Na jednoj strani rasipava se u stvari, koje su bez svake stvarne koristi, a na drugoj strani onda nedostaje za ono što je preka potreba. Loš gospodar — propala kuća! To je ono, što treba imati na umu. A sledstveno tome tko onda trpi? Naša vrhovna instanca — Savez! Odakle da Savez, koji nema nikakvih prihoda, van porez, podmiri sve ono, što nam je potrebno za fiksiranje naše organizacije, ako društva, pa župe, ne će ili ne mogu da vrše svojih dužnosti usled manjkavog ili nikakvog gospodarstva. Odakle da Savez sprovada sokolsko delo, kada se njegove odredbe shvataju da su izdane tek da su napisane, odakle da se administracija uzorno sprovada, kada jedinice ne odgovaraju, odakle da se pridigne sokolska štampa, kada se u minimalnoj meri saraduje, a jednako i pretplaćuje? Sve ovo pokazuje, da u jedinicima imademo i previše pasivnog držanja.

Istina i tome našlo bi se tu i tamo izgovora, izgovora uvažavanja vrednih, ali nerad ne može nikoga ispričati. Nerad funkcionara izvor je svega zla, jer taj nerad izaziva apatiju članstva. To je jedna velika naša rana. Zato bi trebalo kod nas već sada pomišljati na to, da u redo-

vima našeg Sokolstva stvorimo kader sposobnih sokolskih funkcionara, kako stvaramo prednjački kader. U tu svrhu neka se već sada radi na tome da svu pažnju posvetimo vaspitanju onih, koje mislimo da pozovemo u vodstvo društava i župa. Uz dobre prednjake, budu li dobri administrativci, onda je briga za napredak i budućnost izlišna. Preko ovih i ovakovih biti će onda lagano sprovadati telovežbeni, organizacijski i administrativni rad.

No još jedno. Ocena tog celokupnog rada ne može se naslanjati samo na spoljašni uspeh ili neuspeh, već i na to, da li je taj rad uopšte unapredio sokolsku stvar. A tu možemo da ukažemo na jedan veliki uspeh. Naše Jugoslovensko Sokolstvo minule je godine napredovalo. Ono stojeći strogo na svojim ustavnim normama, razvijalo je svoj rad u potpunom shvatanju svojih načela. Taj rad bio je provadan na bazi narodnog jedinstva, slavenskog stanovišta. Naši redovi, a naročito redovi našeg naraštaja ne samo da su se pojačali, nego su se i učvrstili, a dobra škola za to bio nam praški svesokolski slet, koji je u nama potencirao sokolsko mišljenje i volju. Napredak opšte sokolske stvari, evidentan je na svim linijama, a to je znakom, da je srčika naša zdrava, sposobna za život i da će deblo naše jugoslovenske sokolske lipe proširiti svoje grane da doista jednom obuhvati sve one, koji imaju smisla i volje da rade na ostvarenju sokolskih ideala.

Naša sokolska organizacija bazira na idealima, koje hoćemo i ostvariti samo nesebičnim dragovoljnim radom. Žrtve i slobodna volja jesu ono što nas pokreće napred, što nas sili, da se dajemo u službu Sokolstva. Zato i ova spoznaja imade da bude merodavna na Saveznoj skupštini. Pred očima nam mora lebditi samo jedan cilj, a to je interes ne pojedinca, ne pojedine jedinice, već celine. Svi bez razlike treba da su prožeti jednom težnjom, služiti opštoj koristi naše stvari.

Pravi sokolski uspeh možemo očekivati samo od rada i to od rada, koji izvire od svakog pojedinog člana, a koji se obavlja ljubavlju i veseljem, a ne pod moraš, jer baš to je ponos naš, da svaki pravi Sokol hoće a ne mora, jer ono što dragovoljno hoćemo učiniti vredit će više i bolje, nego ako moramo. Budimo Sokoli i ništa manje, ali niti i više, nego Sokoli!

Ante Brozović.

Fran Drenik

Predzadnji iz redova prve naše braće, koji su god. 1863. osnovali u Ljubljani »Južnog Sokolac«, u 88. godini života svoga legao je u grob. Brata Frana Drenika nije više među nama! Umro je 12. februara o. g. u svome domu u Ljubljani. Kraj njega stajao je njegov sin, naš brat Bojan — dedič sokolske svesti svoga oca.

Kada je u Pragu jedva niklo seme Tyršovog Sokolstva, Ljubljana je odmah prigrllila ovu ideju. Slavenski jug je tada sa slavenskim severom snašao isto breme političkog i nacijskog ropstva, pa su nacijski muževi, žudeći za slobodom, ovde na slavenskom jugu pravilno shvatili,

da ih preko svih zapreka i ograda može udružiti jedino sokolsko bratstvo. Samo ono da je kadro, da ih sa severnom braćom sveže u jednu celinu, pa da sve njihove moralne i materijalne vrline slije u jednu silu. I među ovima, koji su savili prvo sokolsko gnezdo u našoj zemlji, bio je brat Fran Drenik, koji je do poslednjeg daha života ostao veran svojim mladenačkim idealima, dok ga evo draga domaća gruda nije primila u svoja nedra, da u njima odsniva večan san.

Brat Fran Drenik preživio je čitavo burno doba narodnog preporoda, buđenja njegove svesti i ljutih borba za pravdu i ponos naroda. Južni Soko, kojeg je austrijska vlada za kratko vreme zabranila, odmah se pretvorio u »Ljubljanski Sokol«, u našu maticu, a pod značkom novoga

† *Fran Drenik*

imena močno je plamtela ista ideja revolucionarnog pokreta narodne misli i slobode, kojoj je Soko bio glasnikom, pobornikom i jedinim viteškim zaštitnikom.

Smelo i ponosno vijorila se zastava Južno-Ljubljanskog Sokola u ruci brata Drenika, koji ju nosio junački, ponosna držanja, kao vidan znak borbenosti i nesavladive sokolske volje naše značajne braće, koji su svom snagom utirali put narodnom preporodu, te parče po parče naše zemlje trgali iz pandža nezasiťnog austrijskog crnog orla, a palili prve iskre narodne snage i slobode! Bilo je to veliko doba, kada je sokolska ideja prihvatila plameni krst, kad je njezin prvi viroviti pohod po našoj zemlji blagoslivljala bratska srdaćna krv u kojoj se lomila bajoneta austrijskog žandarma!

Ova zastava, dragocena naša sokolska relikvija, sada se poklonila nad njegovim grobom na zadnji bratski pozdrav. Blažen je onaj, koga pozdravlja sokolska svetinja!

Ja pako ukazujem na brata Frana Drenika kao uzornog Sokola, ukazujem na njega iz poštovanja do ovog plemenitog značaja, ukazujem na njega, da ga vide sva braća širom domovine, da ga vidi naš naraštaj, da se zaveremo svi: Po ovom uzoru hoćemo sokolski živeti i sokolski umreti! Sokolstvo, ono jedino, utire put narodu iz prošlosti u budućnost preko grobova — iz života u život!

E. Gangl.

~~~~~ IZ STAREŠINSTVA JSS ~~~~~

XLV. sednica starešinstva JSS 7. februara 1927

Prisutni: starosta Gangl, Franke, Fux, Jeras, Kajzelj, Kandare, Košir, Marolt, Murnik, Poženel, Račić, Zelenko. Ispričani: Čobal, Gregorin, Ludvik, Smertnik, Švajgar, Turk. — Brat starosta izveštava da poljsko Sokolstvo ove godine slavi svoj 60-godišnji jubilej postanka. — Tajnik dr. Fux izveštava, da su bratska društva na Cetinju i u Virovitici sa svojih glavnih skupština poslala brzopuzne pozdrave starešinstvu. Obim društvima imade se pismeno zahvaliti. — Brat Čobal će prisustvovati župskoj skupštini u Nišu. — Skupštini župe u Kranju kao delegat starešinstva prisustvovao je brat tajnik, koji ujedno podnosi iscrpivi izveštaj o toku same skupštine. Gorenjska sokolska župa priredit će ove godine svoj župski slet u Kranju za članstvo, a za naraštaj na Boshinju. Izveštaj se prima na znanje. — Nadalje brat tajnik izveštava o toku društvenih skupština u Beogradu, kako Matice, tako i Sokola I. — Glede sastanka sokolskih novinara uredio je stvar sa bratom Brozovićem, a stupio je u dodir i sa bratom Petrovićem u Subotici. Program sastanka, koji će se obdržavati 26. marta u Beogradu, odobrava se. — Starešina saopštjuje, da će se dnevni red glavne Savezne skupštine objaviti u 3. broju »Glasnika«. — Za delegate na župskim skupštinama određuju se: župa Kragujevac brat starosta Gangl, župa Banja Luka brat Vojinović; Šibenik brat Zelenko; Novo mesto brat dr. Kandare; Celje brat Kajzelj, Osijek brat Petrović, Ljubljana brat dr. Fux. — Brat Marolt predlaže da se iz fonda za nezgode doznači društvu u Brežicama Din 150 za sestru Ninu Cigojevu. — Brat dr. Košir izveštava da se 30. pr. m. održao sastanak društva »Trezvenost mladeži«. Odlučilo se, da se dani 3.—10. aprila o. g. upotrebe za propagandu protiv alkoholizma. Tog dana imade svako u Savezu začlanjeno društvo prirediti predavanje protiv alkoholizma. Preporuča da i Savez jednako postupa u tom smislu. — Molbi saveza trezvenosti u Beogradu, koji moli za zamenu njihovog glasila sa »Sokolskim Glasnikom« u tri primeraka, udovoljava se. — Interno.

XLVI. sednica starešinstva JSS 14. februara 1927

Prisutni: podstarešina Kajzelj, Franke, Fux, Jeras, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Turk, Zelenko. Ispričani: Čobal, Gangl, Gregorin, Murnik, Smertnik. — Brat podstarešina seća se zaslužnog pokojnog brata Frana Drenika, jednog od osnivača »Južnog Sokola«. U počast nje-

gova spomena svi prisutni ustaju i kliču trokratni: Slava! — Sokolskom društvu u Karlovcu izreči će se pismena sućut za pokojnom bivšom načelnicom sestrom Ružom Kubiček. — Tajnik brat Fux izveštava da novo osnovano društvo Monastir moli da ga se dodeli osječkoj župi. — Župe Banja Luka, Kragujevac i Skoplje brzojavno su pozdravile Savez sa svojih skupština, isto tako društva Zemun i Biograd na moru. — Sokolsko društvo Jesenice zahvaljuje se na prisustvovanju brata staroste na njihovoj skupštini. — ČOS javlja da je film VIII. svesokolskog sleta dovršen i da će doskora biti odaslan na Savez. — Brat Ludvik upozoruje na novi pravilnik ministarstva saobraćaja u stvari trokratne godišnje polovične vožnje. Zaključak: imade se čitava stvar proučiti i doneti konkretni predlozi. — Brat Zelenko izveštava da je bio u Radomljah i Vel. Laščah glede adaptacije nekih kuća u sokolske domove. Jednako je govorio s delegatima društva iz Polja u stvari gradnje njihovog sokolskog doma. — Brat Marolt podnosi svoj izveštaj o fondu za nezgode, spremljen za glavnu skupštinu. Prima se u celosti. — Predlog brata staroste da se iz njegove zaklade izluči svota od Din 47.000 i osnuje nova zaklada na trajan spomen prvog staroste JSS pod imenom »Zaklada brata dra. Ivana Oražena«, a sama zaklada imade se vezati uz posebnu zakladnicu i posve odeliti od saveznog novca, dok bi se $\frac{2}{3}$ godišnjih kamata upotrebile za podporu jednog osirotelog naraštajca, a $\frac{1}{3}$ priklapala glavnicu, gospodarski odsek u principu prihvaća. — Molba društva u Beltinima odstupa se mariborskoj župi, da dade tačnu izjavu i predlog. — Gospodarski odsek predlaže da se naruče note za vežbe svih kategorija. — Knjiga brata dr. Košira nalazi se u štampi. — Župe Maribor i Mostar održat će svoje skupštine 6. marta. Ispriku župe Mostar uzima se na znanje, dok se župu Maribor imade upitati s kojih je razloga prekoračila rok. — Slavonski Sokolski Savez javlja da će se sokolska škola obdržavati meseca aprila. O tome raspravljat će se na narednoj sednici. — Sokolska župa Zagreb javlja da će svoju skupštinu obdržavati 27. o. mj. istovremeno, kada se zaključuje i prednjački tečaj za članice. Ovoj skupštini sudelovat će brat starešina i brat načelnik. — Pravni referent brat dr. Kandare izveštava da se brat Obrenović obratio na JSS glede spora, koji je prošle godine izbio u društvu Leskovac između upravnog odbora i revizora. Njegov dopis odstupa se župi, a o tome se on obaveštava pismeno. — Interno.

XLVII. sednica starešinstva JSS 21. februara 1927

Prisutni: starosta Gangl, Franke, Fux, Jeras, Kajzelj, Kandare, Košir, Marolt, Ludvik, Murnik, Račić, Turk. Ispričani: Čobal, Švajgar, Zelenko. — Brat starosta seća se preminule braće Urbana Zupanca i Vlade Bobinca. U počast njihova spomena prisutni ustaju i kliču: Slava! — Porodici Zupanca i sokolskom društvu u Brodu na Savi poslat će se pismene sažalnice. — Dalje izveštava brat starešina iscrpivo o toku župske skupštine u Kragujevcu, te o sednici beogradske župe, koja se obdržavala 14. o. mj. Izveštaji primaju se sa odobravanjem do znanja. — Brat načelnik čita jedan deo svog izveštaja za glavnu skupštinu Saveza. Prima se do znanja. — Glede slavske škole u Pragu obavestit će se ČOS, da starešinstvo nije protivno ovoj školi, a ujedno će se zamoliti da pošalje tačan nacrt ove škole. Kad će biti jasno kako je ova škola

zamišljena i doznamo, šta se traži od nas, tada će se doneti detaljni zaključci. — Brat tajnik izveštava da su župe Šibenik i Osijek sa svojih glavnih skupština poslale brzopjavne pozdrave. — Brat Zamoyski šalje izraz sažaljenja povodom nesreće, koja je zadesila naše krajeve od potresa. — Svima izreći će se zahvala. — Sokolsko društvo u Dol. Lendavi moli dozvolu da može sabirati darove za gradnju svog doma po čitavoj državi. Zaključak: dozvola se ne može izdati, a društvo je ovlašćeno da sabire darove jedino na teritoriju mariborske župe i to po predhodnoj dozvoli župe. — Župa Novi Sad izveštava da će svoju skupštinu održati 13. marta. — Župa Split izveštava da će održati glavnu skupštinu 6. marta. Sude-
lovat će brat Zelenko. — Brat Čobal šalje pismeni izveštaj o toku župske skupštine u Nišu. — Brat tajnik izveštava o uzornom toku skupštine župe Ljubljana. — Brat Kajzelj podnosi izveštaj skupštine župe Celje. — Brat Kandare izveštava o toku skupštine župe Novo mesto. — Svi se izveštaji primaju na znanje. — Na predlog brata Marolta doznaju se iz fonda za nezgode Din 280 sokolskom društvu u Žirah za ponesrećenog brata Frana Bačnara. — Brat Jeras izveštava da je prosvetni odsek zaključio, da se u »Sok. Glasniku« objavi poziv svima društvima, da se dana 27. marta sa govorima pred vrstom sete 60-godišnjice poljskog Sokolstva. — Brat Jovan Udicki priposlao je rukopis jedne sokolske igre u tri čina sa zamolbom da ju Savez izda u svojoj nakladi. Zaključak: Brat Jeras imade pregledati rukopis. Za slučaj da je igra podesna za naraštaj, odštampat će se u »Sokoliču«. — Brat Jeras podvrgava kritici rad župskih predsednika prosvetnih odbora, od kojih većina nije poslala izveštaje o proslavi sokolskog saveznog dana. — Brat Kandare saopštjuje objašnjenje, koje će se objaviti u »Sokol. Glasniku«, a odnosi se na disciplinarni postupak spram članova, koji ispred ovog postupka istupaju iz organizacije. — Interno.

*

Poziv

na sednicu redaktora sokolskih listova, koja će se obdržavati dne 26. marta o. g. u 3 časa posle podne u Beogradu.

Dnevni red:

1. Izveštaj o sadanjem stanju sokolske štampe JSS.
2. Organizacija sokolske izveštajne službe i sokolske štampe.
3. Financijalno pitanje sokolskih listova.
4. Sokolska štampa i javna državna pitanja.

Bratska starešinstva župa pozivljemo, da na ovu sednicu pošalju barem jednog delegata, a pozivljemo na ovaj sastanak i svu ostalu braću i sestre, koja se za ova važna pitanja zanimaju.

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

*

Uređenje disciplinarnog postupka protiv članova koji su istupili

Starešinstvo JSS na svojoj sednici od 21. februara 1927. temeljem upita jedne župe, a na predlog organizacionog i pravnog odseka zaključilo je:

»Disciplinarni postupak imade se nastaviti i dovršiti unatoč tome, ako je član iza već povedenog disciplinarnog postupka istupio iz dotičnog društva. Ovakav je slučaj predviđen i rešen već u društvenim pravilima (§ 12, zadnja alineja).

Ako član u vreme disciplinarnog postupka, kojeg je protiv njega povelu jedno društvo, prestupi u drugo društvo, tada prvo društvo odstupa sve disciplinarne akte novom društvu na dalnji postupak. Usled toga neka se u svakom slučaju prelaza člana iz jednog društva u drugo, društva međusobno podupiru, da se članovima onemogućí da na taj način izbegnu posledicama disciplinarnog postupka.

Za slučaj, da se protiv takovog člana disciplinarni postupak bilo iz kojih razloga ne bi mogao dovršiti, imade se svaki takav slučaj javiti saveznom starešinstvu, koje ga vodi u evidenciji.«

Starešinstvo JSS.

Sučut poljskog Sokolstva povodom naše potresne katastrofe

Starešinstvo JSS primilo je sledeći brzoglas:

Varšava. U ime Saveza i u svoje šaljem izraze iskrenog saučešća povodom nesreće koja je zadesila vašu domovinu. Zdravo! Czolem!

Zamoyski.

Upute za gradnju i uzdržavanje sokolskih domova

Većina sokolskog rada do danas se obavlja u zatvorenim prostorijama, koje u većini ne odgovaraju sokolskom vaspitanju, jer su običnog iznajmljene ili izgrađene u druge svrhe. Malo je društava koja su mogla još u predratna vremena misliti na vlastite društvene domove. Tek po ratu počele su svuda dugo gajene želje za vlastitim domovima poprimati konkretne oblike, pa su se negde pretvorile u prenatrpano delo. Jedno je sigurno, da postoji potreba vlastitih društvenih prostorija i ako se razvoj sokolskog vaspitanja usmeruje pravcem, da se težište telesno vaspitnog rada koliko je to moguće prenese u prirodu. Ova potreba danomice je nužnija i važnija, pa je za mnoga naša društva dandanašnji životno pitanje. Druga je činjenica ta, da su se radi prenatrpanosti u mnogim slučajevima načinile osudne greške, koje se gotovo ne dadu popraviti. Grešilo se u različitim smerovima, a ponajviše u financiranju gradnje.

Da se rad naših društava i na tom polju dovede u sklad sa načelima naše organizacije i da se u tom radu uvede što veća opreznost i pravilnost, od velike je važnosti, da se u buduće tom radu s naše strane posveti što veća pažnja, a sve na podlozi iskustava, dobrih i zlih, koja su pojedina društva doživela.

U tom cilju izdaje starešinstvo JSS ove upute za gradnju i uzdržavanje sokolskih domova, a po kojima neka se u buduće udešava čitav rad, a više organizatorne jedinice neka udešavaju po ovim uputama svoj nadzor nad ovom važnom panogom sokolskog rada.

Organizacija.

Čl. 1.

Društvo, koje namerava sagraditi vlastiti dom izabrat će temeljem zaključka glavnog odbora »građevni odbor«, sastavljen od ovih funkcijonara: Predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, gospodara, knjigovode, građevnog referenta, izvestitelja i po potrebi dva ili više činovnika ili odbornika. Odbor sam se konstituise, a tokom poslovne godine popunjuje se sam putem kooptacije uz odobrenje glavnog odbora. Građevni odbor odgovoran je društvenom odboru. Hitne i tekuće poslove rešava sam, dok za važnije odluke imade dobiti pristanak glavnog odbora.

Čl. 2.

Dužnosti članova građevnog odbora jesu: a) Predsednik vodi sve poslove koji se odnose na gradnju, predsedava sednicama, izveštava upravni odbor, kojeg postaje članom po svojoj funkciji i sa starostom i tajnikom supodpisuje akta, koja se odnose u delokrug građevnog odbora. U odsutnosti zamenjuje ga podpredsednik. b) Tajnik se brine za sedničke zapisnike i korespondencu, vodi evidencu akata i daje ih po potrebi na uvid ostalim članovima građevnog odbora, naročito u stvarima, koje se odnose na njihov delokrug rada; potrebne odgovore po mogućnosti sprema za obratnu poštu, otpremljene dopise unaša u delovodni protokol, a njihove kopije slaže kronološkim redom zajedno sa prispelim dopisima u sveske tako, da su akta jedne stvari pregledno spojena, n. pr.: grunтовne uknjižbe, porezni spisi, nabavka građevnog materijala i t. d. Pre nego tajnik bilo koji akt uloži, mora se uveriti, da je sve izvršeno, šta se imalo temeljem ovog akta obaviti, bilo to sada spram trećih lica, bilo u unutarnjem poslovanju. c) Blagajnik vodi priručnu građevnu blagajnu, koja mora da uvek bude strogo odelena od društvene blagajne. U njoj neka bude samo toliko imovine, koliko to neophodno traže tekući poslovi; sva ostala novčana sredstva imadu biti ukamačena kod novčanog zavoda kojeg odredi društveni odbor. Isplate obavlja jedino po zaključku plenarne sednice građevnog odbora, ili temeljem predsednikove doznake. Blagajnik vodi blagajničku knjigu, evidencu uložene imovine, evidencu termina dospelih računa, evidencu izdanih sabirnih araka i dobročinitelja, čuva sva dokazala o primicima i obavljenim isplatama, pa se brine, da knjigovoda imade u svako doba potreban uvid u blagajničko poslovanje. Dopise, koji se odnose na blagajničko poslovanje, sprema sam blagajnik ili u dogovoru sa tajnikom. d) Gospodar se brine za sigurnost društvenog materijala koji je određen za gradnju, bio taj materijal pomičan ili ne. On prima i izdaje materijal i alat, on vodi evidencu o imovini i inventaru, evidencu darovatelja materijala i evidencu dragovoljnog ručnog rada društvenih članova. O svima važnim okolnostima, koje se odnose na stvarnu imovinu imade izveštavati predsednika. e) Knjigovoda vodi knjige o društvenoj imovini i poslovanju, koliko je namenjeno gradnji, po odredbama trgovačkog knjigovodstva. On se imade brinuti zato, da je narav blagajničkog i ostalog odborovog poslovanja u skladu sa zahtjevima pravilnog knjigovodstva. O svim važnijim okolnostima u pogledu društvene imovine imade izveštavati predsednika. Svake godine dana 31. decembra imade zaključiti knjige i sastaviti bilancu te račun gubitka

i dobitka. U bilancu imaju se uneti sve nabavljene vrednote po nabavnoj ceni, sve društvu darovane vrednote po dnevnoj ceni s danom darivanja. No u oba slučaja sa primerenim odpisom gledom na izraženost ili druge okolnosti, koje bi snizavale vrednost. Interkalarni kamati smiju se pribrajati k vrednosti zemljišta i gradnje jedino za dobu, dok se zgrada uistini gradi i to najviše sa 4% godišnje. f) Građevni referent vodi čitav stručan građevni rad, prosuđuje kvalitetu materijala i rada, daje stručna mnjenja kod izdavanja radova, brine se, da se uvažavaju javno-pravni propisi, vodi građevni dnevnik, brine se za tačan obračun sa poduzetnikom i t. d. Ako je hitno potrebno, ovlašćen je, a i dužan da u ime društva poduzme sve, šta je u tehničkom pogledu kod gradnje potrebno, da se zaštite društveni interesi; uostalom glede svojih odredaba i predloga izveštava predsednika. Za slučaj, da je građevnom referentu određen zamenik, onda ga ovaj može zastupati po njegovoj odluci, a onda sa svima pravima i dužnostima; zato je ovlašćen da sudeluje sednicama građevnog odbora. Građevni referent i njegov zamenik moraju biti stručnjaci. g) Izvestitelj sastavlja iz delovanja građevnog odbora tačne izveštaje za župsko i savezno starešinstvo. Ove izveštaje šalje prama napredovanju gradnje po potrebi, a u slučaju intenzivnog rada svakih 14 dana preko glavnog odbora obim starešinstvima.

Izveštaji imaju biti tačna slika celokupnog rada, naročito napredovanja gradnje, u njima se ne smiju zatajiti nikakove počinjene greške, koje su se eventualno dogodile, jer će to biti važni podaci za poduku i ravnanje drugim društvima. Izveštaji moraju biti vidirani od predsednika i građevnog referenta. Izvestitelj se nadalje mora brinuti, da se tačno drže odredbe ovog pravilnika. Izvestiteljsku funkciju može preuzeti građevni referent u koliko nije preopterećen poslovima svoje funkcije.

Čl. 3.

Sednice građevnog odbora neka se obdržavaju u vreme intenzivnog rada najmanje jedan put tjedno, inače najmanje jedanput mesečno. U internom poslovanju akta potpisuju predsednik i tajnik građevnog odbora, sva druga akta potpisuju se prama odredbama društvenih pravila, a supotpisuju ih predsednik građevnog odbora i onaj činovnik ovog odbora, u čiju kompetencu spada dotična stvar. Čitavo unutrašnje poslovanje odbora neka bude takovo, da se tok svakog pitanja bar u bistvenim tačkama po stanju akata može u svako doba konstatovati; međusobna obaveštavanja odbornika neka budu uvek u svakom važnom pitanju i bistvenim tačkama pismena, datirana i potpisana.

Čl. 4.

Glavni odbor određuje na godišnjoj skupštini po dva nadzornika koji nadziru rad građevnog odbora i imaju pravo uvida u čitavo njegovo poslovanje. Nadzornici su dužni da svaki mesec glavnom odboru referišu o svojim opažanjima.

Čl. 5.

Građevni odbor posluje do potpune izgradnje doma, kada prestaje njegova zadaća. Nakon dovršenog dela i zaključka računa pojedini funkcionari imaju sačiniti tačne izveštaje o svome radu i ovima priložiti

sve potrebne dokumente. Na podlozi ovih izveštaja sačiniti će se za glavni odbor sumarni izveštaj, koji imade sadržavati tačne podatke o stanju čitave gradnje, o neupotrebljenom materijalu, tačan obračun svih dohodaka i izdataka, zatim tačne podatke o neuređenim obavezama društva i obavezama tuđih stranaka do društva (garancije, kaucije). O izveštaju zaključuje glavni odbor na podlozi izjava svojih nadzornika. Ako se izveštaj odobri i građevnom odboru dađe apsolutorij, prelazi čitavo dalnje poslovanje u neposredan delokrug glavnog odbora.

Čl. 6.

Odredbe za slučaj drugačije organizacije.

Načelno neka vredi jedino do sada izloženi način organizacije građevnog posla u delokrugu društva. Gde pako posluju samostalna društva za gradnju sokolskih domova i gde bi se u buduće radi važnih razloga ovakova samostalna društva osnivala, neka vrede sledeće odredbe:

A) Članovi sokolskih društava koji sudeluju u upravama već postojećih samostalnih društava za gradnju sokolskih domova, dužni su da udešavaju svoje sudelovanje u ovim društvima u smislu odredaba sokolskih organizacija i u smislu odredaba ovog pravilnika. Pravni odnos između samostalnog građevnog društva i sokolskog društva, kome je dom namenjen, mora se u pogledu sastava upravnih organa, uporabe doma i možebitnog prenosa prava vlasništva na dom tačno urediti, i to tako, da je građevno društvo u tom pogledu pravno obavezatno. Sokolska društva u području kojih posluju samostalna građevna društva, dužna su da izveštavaju svoju župu i savezno starešinstvo o radu ovih društava i o svim okolnostima, koje su bistvene za pravni odnos između sokolskih i samostalnih građevnih društava.

B) Članovi sokolskih društava smiju u buduće osnivati samostalna građevna društva jedino uz privolu odnosnog sokolskog društva te župskog i saveznog starešinstva, koje će takav osnutak jedino onda dozvoliti, ako će biti pruženi naročiti razlozi.

C) Gornje odredbe vrede i za slučaj, ako dom grade više prosvetnih društava istoga mesta zajedničkim srestvima, budi na skupan račun, budi u obliku zadruge, deoničkog društva ili slične skupne organizacije.

U svima ovim slučajevima društva su dužna, da izvrše sve odredbe, koje su propisane ovim uputama za gradnju u vlastitom delokrugu.

Pripravni radovi.

Čl. 7.

Izbor prostora za gradnju domova:

Prostor neka bude koliko je to moguće suh i otvoren, a po mogućnosti tako velik, da uz zgradu ostaje dovoljno mesta za letno vežbalište i manje javne nastupe. To neka bude princip, koji bi se smeo prekršiti jedino u iznimnim slučajevima. Ako to nije moguće, onda se neka pobrine za odgovarajuće letno vežbalište u blizini doma. Pre početka gradnje imade zemljište da bude gruntovno provedeno u vlasništvo društva. Zgrade na tuđem zemljištu nisu dopustive. Kod kupovanja zemljišta treba paziti da je ono slobodno od svakog gruntovno unešenog tereta (hipoteka, raznih služnosti, koje su vezane uz gradnju i t. d.).

Čl. 8.

Gradevni nacrti neka odgovaraju potrebama društva, proračunani po stanju članstva, kod česa valja uzeti u obzir i verovatni razvoj društva u budućnosti. Gradnje neka budu solidne bez nepotrebnog luksusa, ali uvek dostojanstvene i da odgovaraju svojoj svrsi. Neophodno je nužno, da se predvide sve potrebne izolacije protiv vlage, koja je kadra da kasnije prouzroči velike štete na društvenoj imovini.

Ako finacijsalni nacrt ne dozvoljava da se čitava gradnja na jednom izvede, neka se nacrti prilagode mogućnosti postepenog izgrađivanja. Izradba nacрта neka se u svakom slučaju poveri jedino stručnjaku, kome neka društveni funkcionari dadu potrebite podatke. Kod većih gradnja i dovoljnih srestava neka se raspiše natečaj za izradbu nacрта.

Čl. 9.

Pre početka gradnje imade se izraditi tačan finacijski nacrt. Ovaj neka sadržaje detaljan proračun gradnje i svih ostalih izdataka, koji su u vezi sa gradnjom, nadalje tačan i pouzdan pregled svih finacijskih i ostalih raspoloživih srestava t. j.: raspoložive gotovine, zalihe materijala, darove, zajmove, te predviđene eventualne dohodke od same zgrade. Gradevni materijal, koji se daje upotrebiti kod gradnje, računa se po dnevnoj ceni, a ostali samo sa 50%. Neizvršeni darovi uvažavaju se jedino onda, ako su pravno osigurani, usmena obećanja ne mogu se uvažiti. 50% godišnjih dohodaka od zgrade ima da pokrije kamate načinjenog zajma i otplatu godišnje kvote na glavicu, proračunanu najviše na 20-godišnju amortizaciju. Sve ove stavke moraju biti u finacijskom nacrtu, kojeg društva predlažu starešinstvu JSS na odobrenje i to tačno iznesene a potvrđene nužnim priložima i proračunima. Uvažujući dosadnja iskustva upozoruje starešinstvo na veliku važnost i uvažavanje ovog člana u interesu celokupnog Sokolstva.

Čl. 10.

Sabiranje srestava i darova već po postojećim odredbama načelno je dopustivo, ali samo na teritoriju vlastite župe. Izuzetak može dozvoliti samo savezno starešinstvo.

Čl. 11.

Gradevni i finacijski nacrt imadu društva blagovremeno predložiti na odobrenje župi i starešinstvu JSS. Sa gradnjom može se početi jedino nakon odobrenja.

Gradnja.

Čl. 12.

Pre početka gradnje mora društvo zatražiti gradevnu dozvolu kod nadležne vlasti (opština, magistrat). Kako su često uz gradevnu dozvolu vezane razne obaveze, treba još pre nego se kupilo zemljište ispitati sve važne okolnosti u tom pogledu (gradevni red, služnosti i t. d.) Sve propise gradevne vlasti imade se strogo respektovati.

Čl. 13.

Gradevne radnje neka se uvek raspišu u javnoj ili ograničenoj licitaciji. Pogodba sa nudiocem neka bude pismena, posve jasna i tačna; naročito valja izbjeći svaki naknadni režijski rad, jer je taj obično van

redno skup. Gradnja u vlastitoj režiji ne preporuča se, jer za to manjka kod svih društava potrebne tačnosti i vremena.

Čl. 14.

Građevni materijal, kojeg je dobilo društvo darovima ili kupnjom imade se shodno deponirati i osigurati ga protiv vremenskih nepogoda, požara i drugog oštećenja te krađa. Kod gradnje neka se ovaj materijal po mogućnosti odstupi poduzetniku po dnevnoj ceni. Odstupi li mu se ovakav materijal na uporabu bez obračuna, šta se imade uzeti u obzir po postojećim dnevnim cenama u ponudi, tada se ima tačno nadzirati uporaba. Uporaba materijala bez računa i nadzora lagano zavede poduzetnika na razbacivanje.

Čl. 15.

Nadzor gradnje dužnost je građevnog referenta. On vodi građevni dnevnik u koji mora dnevno unašati sve važnije događaje (vreme, temperaturu, broj zaposlenih radnika po strukama, efekt rada, sve izmere, koje su potrebne za obračun, sve dispozicije, koje su bile dane poduzetniku i t. d.). Dnevnik mora biti tako tačan, da se na podlozi njegovih podataka daje svakidnevno zaključiti obračun sa poduzetnikom. Dnevnik mora svaki dan potvrditi i priznati poduzetnik sa svojim podpisom. Direktive može davati poduzetniku jedino građevni referent, o čem se mora poduzetnik obavestiti kod početka gradnje. Društveni funkcionari mogu i smiju svoje želje ili opažanja glede stručne izvedbe gradnje saopštiti jedino građevnom referentu, a nikako direktno poduzetniku. Građevni referent imade dužnost da o svim stručnim odredbama glede gradnje izvesti predsednika građevnog odbora.

Čl. 16.

Nakon dovršenja gradnje imade se što pre provesti interna kolaudacija zgrade sa poduzetnikom. Kod toga imade se tačno konstatovati da li je poduzetnik izvršio sve svoje obaveze, a onda odrediti datum od kojeg teče garancijski rok poduzetnika, koji uostalom imade biti predviđen u građevnoj pogodbi. Kada poduzetnik dovrši sve radove, koji su bili određeni u pogodbi i izvede sve popravke, kojih bi se potreba kasnije ukazala kod kolaudacije, izvrši se obračun. Podlogu za obračun čine pogodba sa poduzetnikom, građevni dnevnik i konačni nacrti (t. j. nacrti u koje su unešene sve promene, koje su se izvele u vreme gradnje na prvobitnim nacrtima, a koje tačno odgovaraju izvedbi).

Čl. 17.

Pre uselenja u zgradu imade se zatražiti kod nadležne vlasti dozvola uporabe. Odredbe ovih komisija su obavezne.

Uporaba zgrade.

Čl. 18.

Nakon dovršene gradnje najpreča je dužnost društva, da odredi pravilnu uporabu doma, od česa u najvećoj meri ovise troškovi uzdržavanja zgrade. Najbolji način rešenja jeste, da se namesti pouzdan upravitelj, za koga neka se po mogućnosti u domu predvidi stan. U svakom

slučaju imade se članstvu odrediti posebnim pravilnikom način uporabe prostorija, upute za sačuvanje društvene imovine i sankcije za slučaj štete. Da će se ove odredbe strogo vršiti, neka se odredi naročiti nadzornik, koji će beležiti sve nepravilnosti i brinuti se, da se ove što pre uklone. Društveni odbori dužni su da nastupe svom strogošću i da društvenu zgradu zaštite od prebrzog propadanja.

Čl. 19.

Već kod same gradnje neka se predvide sve nužne naprave za sigurnost protiv požara i sredstva za gašenje (hidranti, požarničke sprave i t. d.), nadalje da imade dovoljno izlaza iz prostorija za slučaj panike. Društva neka odmah osiguraju svoje zgrade protiv požara.

Čl. 20.

Domovi neka služe u prvom redu sokolskim svrhama. U drugom redu mogu se iznajmiti prosvetnim i drugim Sokolstvu naklonjenim društvima, koja stoje na stanovištu jugoslavenskog narodnog jedinstva.

Uporaba sokolskih domova za kinematografe načelno nije dopustiva. Jedino u vanrednim slučajevima može ovakovu uporabu temeljem naročite molbe društva dozvoliti starešinstvo JSS. Unašanje dohodaka od kinematografskih predstava u financijski nacrt nije dozvoljeno. Dovoljena su kinematografska prikazivanja poučne i odgojne sadržine u vezi sa predavanjem.

Čl. 21.

Amortizacija predviđena u financijskom nacrtu mora se tačno i neopozivo vršiti. Sva za ovo predviđena sredstva imade se upotrebiti jedino u tu svrhu. Za slučaj da u tu svrhu određeni dohodci izostanu ili da se smanje, tada je društvo dužno da odmah potraži druga nadomestiva vrela.

Nadzor JSS.

Čl. 22.

Savezna i župska starešinstva nadziru građevnu delatnost društva u cilju, da se čitav rad obavlja u skladu sa načelima sokolske organizacije.

U tu svrhu savezno starešinstvo pridržaje si pravo:

Odobrenja građevnih i financijskih nacрта pre početka gradnje. Ove nacрте šalje društvo župi, koja ih sa svojim opaskama i predlozima što pre predlaže starešinstvu JSS.

Poseban izvestitelj građevnog odbora (čl. 2.) šalje tačne, redovite izveštaje i to jedan primerak župi, a drugi direktno starešinstvu JSS. Izveštaji moraju imati redovite brojeve i datum.

Članovi starešinstva župe i JSS imadu pravo da prisustvuju sednicama građevnog odbora i komisijama, koje su u vezi sa gradnjom.

Članovi građevnog odbora neka budu svesni veličine i važnosti svoje zadaće te svoje odgovornosti do društva i celokupne sokolske organizacije. Za istinitost izveštaja, a naročito glede podataka financijskog nacрта jamče župama i Savezu članovi građevnog i glavnog odbora. Protiv članova, koji bi zanemarivali svojih dužnosti, imade društvo da povede disciplinarni postupak. Ne učini li toga društvo i ako su ugroženi važni interesi sokolske organizacije, tad je nadležno župsko starešinstvo ovlašćeno, a na zahtjev saveznog starešinstva dužno, da

povede disciplinarni postupak protiv članova dotičnog glavnog i građevnog odbora i da ovu istragu poveri posebnom komesaru, koji ne sme da bude članom dotičnog društva.

Čl. 23.

Svako društvo koje je sagradilo, ili gradi ili namerava sagraditi svoj dom, dužno je poslati starešinstvu JSS jedan kompletan primerak građevnih nacrti i ako su se nacrti za vreme gradnje promenili, tada jedan primerak promjenjenog nacrti za arhiv JSS. Ovi su nacrti skupna svojina celokupnog Sokolstva. Savezno je starešinstvo ovlašćeno da ove nacрте po potrebi nadopunjene ili izmjenjene daje na raspolaganje drugim društvima. Zato neka društva ishode od projekatata dozvolu, odnosno izjavu, da dopuštaju uporabu nacrti i za druga sokolska društva, a po potrebi preinaku nacrti odgovarajuću prilikama dotičnog mesta. Ovu se izjavu imade zajedno sa nacrtom priposlati starešinstvu JSS. U statističke svrhe neka predlože društva starešinstvu JSS nakon dovršene gradnje konačni obračun sviju troškova.

Prelazne odredbe.

Čl. 24.

Društva, koja već grade svoje domove ili koja su ih već izgradila, neka izvrše one odredbe ovih uputstava, koje su bistvene da se poluči njihov cilj. Ti ciljevi jesu: Jedinstveni postupak kod gradnje i uporaba domova, ekonomska, pravilna i sigurna uporaba sredstava, čuvanje sokolske imovine, pregled i statistika izvršenog rada i sokolske imovine te uzajamna pomoć među društvima u cilju postignuća jedinstva organizacije i t. d.

Sva društva, koja su svoj dom već dogradila ili koja ga grade, neka pošalju starešinstvu JSS što pre građevni i finansijski nacrt sa potrebnim izveštajem. Župska starešinstva ovlašćena su da odrede dotičnim društvima za izvršenje ovog određeni rok.

Čl. 25.

Društva, za koja grade dom posebna za to osnovana društva; neka predlože prepise pogodbe, koju imadu s ovim društvima i neka izveste o uzrocima ovakovog načina gradnje. Dalje, neka predlože sve nacрте, građevne i finansijske sa potrebnim izveštajima, koje neka ishode od dotičnih društava. Isto vredi i za društva, koja grade domove u zajednici sa drugim društvima.

Čl. 26.

Starešinstvo JSS namerava da po mogućnosti osnuje i oživotvori naročitu zakladu za gradnju sokolskih domova, a iz koje će se društvima u pažnje vrednim slučajevima davati podpore. Za ovu zakladu prigodom njezinog osnutka izraditi će se poseban pravilnik.

E. Gangl,
starosta.

Dr. Riko Fux,
tajnik.

Ing. Franjo Zelenko,
građevni referent.

O p o m e n a : Društva, koja poseduju nacрте svojih domova, molimo, da što pre pošalju po jedan primerak starešinstvu JSS. Javilo se više društava sa molbama za nacрте, koje starešinstvo ne može izraditi radi velikih troškova. Moguće da će se moći već postojeći nacрти upotrebiti u drugim krajevima *Starešinstvo JSS.*

SOKOLSKA ŠTAMPA

»Sokolič« god. IX. br. 1. I ove godine naš list za jugoslovenski sokolski naraštaj »Sokolič« produžio je svojim izlaženjem. List je izašao sa prvim svojim brojem obnovljen, tehnički preporođen i ugodno deluje na čitaoca. Sam naslovni list je izmenjen i ove godine prikazuje naraštajca kako je razvio državni barjak, dok je toljagom prignječio glavu gadne zmijurine. Doista lepa simbolistika, koja svakom uleva u srce domovinski osećaj. I u tom prvom broju javljaju nam se poznati već saradnici. Prvi Hajrudin Čurić sa prikazom »Sokoli« i »Zašto smo Sokoli?«, pa onda Nuša Rapetova sa lepom apoteozom 1. decembru. Javljaju nam se i opet naši pesnici: Igor Vidic, Albin Čebular, Nikola Došenović i Gjorgje Lopičić, a uz njih Rudolf Horvat mld. sa lepim člankom glede zarobljene braće »Grmade gore!«, dok J. Udicki raspreda temu za naraštajska predavanja 1. decembra. Joža Trdinova donosi vežbe za devojčice, a onda slede vesti. Nadodamo li još, da je list ukrašen sa više ilustracija, onda već iz ovog kratkog prikaza vidimo, kako mu je sadržina obilata i sočna. I baš zato ovaj list preporučamo pažnji celokupnog našeg Sokolstva. Širimo ga među našu omladinu, da danas sutra kada stupi u članske redove, bude ne samo krepka telom, već snažna i zadojena sokolskim duhom. — ab.

»Naša Radost« god. III. br. 1. I naši mališani primili su svoj listić. To je »Naša Radost«, koja je sa svojim prvim ovogodišnjim brojem stupila u treće godišće. I taj prvi broj pokazao nam njezin razvitak, jer se spram lanjskog godišta znatno proširila. Želja je uredništva, a i nas svih, da bi list ove godine što više bio proširen među sokolskom decom, a to i on zavređuje, jer mu je sadržina toliko odgojna, da će doista delovati na dušu deteta, da se ono vaspitava onako, kako to propaguje Sokolstvo. Ante Brozović u maloj pričici »Mala Sokolica« iznosi prve sokolske kreposti, jednako i Igor Vidic, dok Albin Čebular daje malu dramatsku sličicu »U našu Vipavu«. Završno dolazi članak »Alkohol unsrećuje«, pa zagonetke i pitalice. Dakle jedno s drugim vidi se, da je list raznolik, doteran i jedan od najpodesnijih listića za našu decu. Širimo ga prikupljajući mu što više pretplatnika, da doista bude ono, što mu je zadaća, naime sokolski bukvar naših najmanjih, najmladih. — ab.

»Soko Dušana Silnog« br. 1. za god. 1927. I taj list bratske nam beogradske župe produžio je svojim izlaženjem. Formom i tehnikom ostao je isti, tek se proširila redakcija, što je uz dosadanjeg urednika brata Voju Kujundžića aktivno zasegnuo i brat dr. Gradojević. Braća urednici, koliko se to razabire iz sadržine ovog prvog ovogodišnjeg broja, odlučila su, da dadu listu informativni smer, ne puštajući s vida ni vaspitnu stranu. Tako brat Jehlička iz Užica piše o čehoslovačkom Sokolstvu, prosvetno odeljenje kragujevačke župe donosi jedan govor pred vrstom »o telesnom vaspitanju«, sokolska župa Tuzla o »moralnom vas-

pitanju Sokolstva«, a onda slede župske vesti i upute. Vidi se da je intencija lista da okupi oko sebe južne župe, pa mu zato i redakcija namenjuje šire polje, što je samo pohvalno. — *ab.*

»*Sokolska Misao*« br. 2 i 3. Primili smo 2. i 3. broj somborske »Sokolske Misli«. Svoj sud o njoj već smo opetovano puta izrekli, pa nemamo razloga, da od toga odstupamo jer i ova dva broja potpunoma odgovaraju svojoj svrsi. Pažnje je vredan članak brata dra. Jeremića »Snage napred«. Ovaj članak idejno je toliko jak, da zavređuje da se pročita po svim našim društvima kao govor pred vrstom. Sličnu temu raspreda i naredni članak »1918—1927«. 3. broj posvećuje spomenčlanke pokojnicima Cvijiću i Ribaču, a onda uvađa jednu zgodnu novotariju, naime donaša »Sokolski kalendar« u kome su po datumima izneseni naši sokolski i nacionalni spomendani. Ovo je dobro, jer tako će se mnogo društvo setiti da na koji od tih dana drži aktuelni nagovor o događaju tog dana. Bilo bi to dobro i svrsishodno. Tek jednu bismo učinili opasku, a ta jest, da je kalendar nepodpun. Kad je bratsko uredništvo odlučilo da donaša taj spomen kalendar, dobro bi bilo, da ga posvema dotera i usavrši, biti će on onda lepo priručno pomagalo za rad naših društvenih prosvetnih odeljenja. Bez zamerke. Inače su oba broja ispunjena lepim informativnim vestima, pa to samo diže vrednost lista. — *ab.*

»*Vesnik sokolske župe Petar Veliki Oslobođilac u Tuzli*« br. 4—6. Tuzlanska sokolska župa izdala je u jednoj svesci 4—6 broja svoga Vesnika (oktobar—decembar 1926). Većina sadržine, popraćena sa ilustracijama, posvećena je sokolskim svečanostima ove župe, koje su se obdržavale 19. septembra prošle godine u Tuzli. Zatim slede refleksije na praški slet i opis letovanja tuzlanskog sokolskog društva pod Ozrenom i onog iz Lukavca u Olari, sve uz odnosne ilustracije. I bijelinsko sokolsko društvo daje opis svoga letovanja u Banji Koviljači. No naročito vredno upozoriti na članak brata Serdija Šerbića »Naši muslimani i jugoslavensko Sokolstvo«. U tom članku prikazan je odnos Islama uopšte, a naših muslimana napose prema Sokolstvu, pa sa zadovoljstvom konstataje, kako je u sokolskim društvima Bosne i Hercegovine vrlo lep broj aktivnih i oduševljenih Sokola muslimana. Još je zanimiv tabelarni prikaz rada i stanje tuzlanske župe, pa razne vesti. Šta se tiče tabelarnog prikaza, već smo jednom rekli svoju, a i sada to nam je povodom, da preporučimo svima župama, koje imaju svoje vesnike, da u tome slede tuzlansku župu, jer doista zavređuje da bude ta tabela uzorom ostalima. Neka se vidi tko šta vredni, šta znači. — *ab.*

»*Sokol na Jadranu*« br. 1—2. Ovaj list sokolskih župa Split i Zadar Šibenik ušao je ovim dvobrojem u svoje drugo godišće. Odmah uvodno donosi župski poziv na ovogodišnji naraštajski slet u Splitu, da u narednom članku protumači zašto se ovaj slet priređuje. Ostala sadržina ispunjena je člankom pok. brata K. Vaničeka »Razdelite rad«, spomen člankom pokojnicima splitske župe, češkim člankom o praškom sletu, nastavkom članka iz prošlog godišta »Smernice telesnog odgoja dece«. Novost je članak H. Macanovića »Plivanje« i članak »Nekoji sustavi i smerovi telesnog odgoja«, Braća Boras i Lhotski donose sastave svojih vežbi, a onda slede vesti. List će svakako ove godine poslužiti kao jako propagandističko glasilo za naraštajski slet ove župe, pa mu je i sadržina ovog dvobroja općenito uređena u tom pravcu. — *ab.*

RUŽA KUBIČKOVA

U petak 11. februara 1927. umrla je u Karlovcu sestra Ruža Kubičkova, supruga brata Karla Kubičeka, načelnika Sokolskog društva u Karlovcu, a majka sestre Manje Kubičkove, načelnice istoga društva. Sestra Ruža došla je u Karlovac iz Mlade Boleslave u jesen g. 1906. za svojim suprugom, pa je odmah izabrana načelnicom. Tu je dužnost vršila sve do pred godinu — dve, kad ju je zamenila njena kćerka, sestra Manja. Skromna, savesna i požrtvovna baš kao i njezin suprug, sestra Ruža je, tek što je došla u Karlovac, stekla opšte simpatije i brzo je uspela da popuni odelenje vežbačica, koje su pod njezinim smišljenim i sigurnim vodstvom tehnički sve više napredovale, išle od uspeha do uspeha i doprinele svoj deo opštem društvenom napretku. Zato su neprolazne zasluge pokojne sestre Ruže za Sokolsko društvo u Karlovcu, koje je svojoj nezaboravljenoj sestri i radnici priredilo svečan i dostojan pogreb. Pošto je iz bolnice kovčeg sa sestrom Ružom prenet u Sokolanu, ona je tu postavljena na odar, uz koji je stalno bila počasna sokolska straža. Na stotine i stotine građana obredalo se ispred odra, da bi poslednji puta videli dragu pokojnicu. A u nedelju 13. februara popodne učestvovao je, pored naraštaja i članstva Sokolskog društva, ogroman broj prijatelja i poznanika sestre Ruže, da je isprate do večnoga počivališta. U Sokolani se s njome oprostio zamenik starešine brat profesor Močan, a nad grobom starešina br. dr. Variola. Nije bilo oka, koje nije proplakalo za tom dragom, dobrom i vrednom našom radnicom. Večan pomen sestri Ruži!

Dr. P. F.

VLADO BOBINAC

Naše Sokolstvo izgubilo je u zadnje vreme mnogo dobrih Sokola, marljivih sokolskih radnika. Odlaze oni, koji su bili najbolji među najboljima; odlaze tamo »kud za vazda gre se« ostavljajući nas mlade, učenike svoje, da nastavimo onakvim žarom, samopregorom i ljubavlju na onom delu, na kojem su oni radili svom dušom i svojim moćima za svoga života.

I ta evo neumljiva smrt opet je pokosila jednog Sokola, dragog brata Vladu Bobinca, velikog Jugoslavena i starog sokolskog radnika. Brat Vlado ispustio je svoju sokolsku dušu; prestalo je kucati njegovo srce, koje je toliko ljubilo naš narod, dne 18. februara iza kratke i teške bolesti u Brodu na Savi. Otišao je od nas, a da nam nije ostavio ni jednu utešljivu reč, kako da nastavimo po njemu započeto delo ostvarivanja velike sokolske i jugoslavenske misli, za koju je on radio celog svog života.

Brat Vlado Bobinac od svoje rane mladosti pa do svoje smrti ostao je veran sokolskoj ideji. Sokolsku misao je usadio u svoje mlado srce za vreme svojih studija u Zagrebu. Tamo je on već u ono doba postao fanatičnim pristašom i pobornikom sokolske ideje. U doba osni-

vanja Hrv. Sokola u Brodu vodio je naraštaj i podmladak i odgojio zatočnike Sokolstva, koji su danas dobri sokolski radnici. Bio je načelnik sokolskog društva u Brodu i uspešno ga vodio dugo godina. Bio je uvek dobar sa članovima, a naraštajcima kao otac. Uvek je mislio na dobro Sokola u Brodu; uvek je tražio način, kako bi ga podigao među najbolja sokolska društva u našoj domovini. Mnogi Sokolići i male Sokolice imaju zahvaliti bratu Vladi, da su bili na mnogim sletovima i sokolskim priredbama, jer je on bio jedan od glavnih osnivača kluba »Zdravo«. Njegovom pobudom osnovan je ovaj klub od Sokola nevezbača i imao je svrhu, da iz svoje blagajne šalje sokolski naraštaj i decu na sokolske priredbe, ne bi li na taj način pomogli stvaranju dobrih Sokola.

Brat Vlado je bio nepokolebivi Jugoslaven i pristaša narodnog jedinstva. A čitav svoj život stavio je u službu Sokolstvu i Jugoslavenstvu. Ime brata Vlade spominjalo se i spominjat će se sa poštovanjem u celoj broskoj okolici.

Kada sam se opraštao od brata Vlade polazeći iz Broda, bio je još zdrav i veselo, i nisam slutio, da će mi zadnji puta izreći reči: »Dobrim putem si pošao. Ostani uvek dobar Jugoslaven i veran našoj sokolskoj ideji, kako si i do sada bio.«

Brate Vlado obećajem Ti, da ću ostati onakav, kakvim si me poznavao; da ću biti onakav, kakvog si me želio i odgojio; poslušat ću Tvoje očinske i bratske reči i nastojat ću biti onakvi Soko, kakav si Ti bio. Lahka Ti zemljica!

Emil.

URBAN ZUPANEC

U nedjelju 20. februara preminuo je u Ljubljani brat Urban Zupaneć, član Ljubljanskog Sokola, koji je bio članom ovoga društva punih 52 godine, pa je do poslednjeg časa mladenačkim oduševljenjem pratio razvoj i napredak Jugoslovenskog Sokolstva. Pokojni brat bio je poznat širom Slovenije kao vrli lovac i trgovac. Politički nije se nikada isticao, ali je zato bio oduševljen Soko do smrti. Poslednjih godina bio je marljivim članom konjaničkog odseka, pa je još na svesokolskom sletu u Ljubljani ponosno jašio uz ostalu braću. Neka mu je trajan spomen u našim sokolskim redovima. Slava mu!

*

IZ ŽUPE PETRA MRKONJIĆA — BANJA LUKA

VIII. redovna glavna skupština župe Petra Mrkonjića održana je u nedelju 13. februara o. g. u Banjoj Luci. Zastupano je bilo od 12 društava 8, a dva su ispričala svoj izostanak. Nakon podnešenih izveštaja o radu, razvila se vrlo živa debata o tome, kako bi se rad još više pojačao i proširio, pa su u tome pravcu donešeni zaključci, da sva društva imaju obvezatno vežbati školsku decu, da se održi kratak tečaj za društvene funkcionare kako bi se što bolje uputili u posao, te da župski odbor provede reviziju društava. — Posle toga prešlo se na izbor novoga odbora, te su izabrani svi dosadašnji članovi, a nanovo su ušla po dva člana iz društava u Czinu i Mrkonjić Gradu. — Župski se slet ove godine neće

održavati, ali mesto toga održaće se župska javna vežba u Bihaću meseca juna. Na 12. jula pohodiće članstvo i naraštaj spomenik na Ćorkovači, koji je župa podigla g. 1925. — Nadalje je zaključeno da se župski prednjački tečaj ove godine ne drži, nego da sva društva upute članstvo u savezni tečaj, koji traje mnogo duže, a osim toga je srazmerno daleko jeftiniji. — Sokolsko društvo u Czinu primljeno je definitivno u sastav župe. — Na kraju je donešeno još nekoliko važnih zaključaka u svrhu što jače organizacije i proširenja rada. P.

IZ ŽUPE DUŠANA SILNOG — BEOGRAD

Beogradska sokolska župa ušla je u ovu godinu čvrstom odlukom da razvije što intenzivniji rad na organizatornom polju. Odras ove odluke pokazale su već i ovogodišnje društvene skupštine, koje su se odlikovale velikim interesovanjem za Sokolstvo. Samo pako starešinstvo donelo je više odluka glede izvedbe ovogodišnjeg programa, a tu dolazi najpre u obzir naraštajski slet. Inače po društvima je život obilat i bujan. Veliki aktivitet razvija sokolsko društvo u Zemunu, koje je dapače na svojoj ovogodišnjoj skupštini odlučilo, da osnuje fond za gradnju sokolskog doma u Zemunu. Vredna je spomena i akademija, koju je ovo društvo priredilo 6. februara. Retko je koja akademija poznjela toliko moralnog i materijalnog uspeha. Sve su tačke po izvedbi i po izboru bile u odličnoj harmoniji. Naročito se svidio »Turski marš« od brata Murnika. Prestolničko Sokolstvo, beogradsko, i ono se lepo razvija. I ako živimo u doba dansinga, šimija i čarlstona, skupštine beogradske sokolske društava pokazale su veliko interesovanje. Značajna je naročito skupština Sokola I., koja je pokazala da je društvo prošle godine imalo mnogo moralnog uspeha. Broj članstva iznosi 700, a celokupna imovina društva preko 400 hiljada dinara. Svi govornici međutim su isticali potrebu još življeg rada u budućnosti. Verovatno da će to i biti, jer je jamstvo u novom starešini, starom prokušanom sokolskom radniku Peri Lazareviću. Jednako je bila važna skupština i Sokolske Matice, gde se vidilo, da je i ovo društvo prošle godine pokazalo lep uspeh, povećalo broj članova, a naročito u pitanju podizanja sokolskog doma postiglo lepe rezultate. Društvo je uvećalo svoju gotovinu od lane za 25 hiljada dinara, a broj članstva iznosi 546. Ove godine čekaju društvo velike zadaće. No kako je ono agilno, provest će ih, a sve pod vodstvom svog novog starešine brata Mihajla Lukića i ostale odlične braće, koja su ušla u društvenu upravu. Dalje po redu naše agilno društvo jest ono u Staroj Pazovi, koje je jednako prošle godine razvijalo aktivan rad, što je zasluga dosadanjeg starešine brata dra. Branka Čipčića. No nema sumnje da će i novi starešina Živojin Mihajlović nastaviti, gde je brat predšasnik prestao. Lepa karakteristika ovog društva jest, da ono radi na slavenskom ujedinjenju tamošnje braće Srba i Slovaka. Rad ovog društva bio bi kud i kamo obilatiji, da su bolje finacije. No društvo se zgodno dosetilo. Uzelo je u zakup mesni »Kino«, pa je nada, da će pomoću prihoda ne samo se materijalno pomoći, već ostvariti i svoj davni san, podignuće Sokolskog Doma. U kolu ovih ne zaostaje ni bratsko društvo u Srem. Mitrovici, što se najbolje vidilo iz izveštaja funkcionara na godišnjoj skupštini, gde je starešinom izabran brat Franjo Gašparac. Konačno da spomenemo

i naš Šabac. I on radi, i to lepo. Pokazala je to njegova poslednja akademija na kojoj je nastupio i zemunski Sokol. Uvaži li se da šabački Sokoli vežbaju u jednoj zabitnoj kući, više ruševini, gde je zimi rad nemoguć, onda se doista treba diviti energiji braće. No društvo se ozbiljno sprema da započne gradnjom svoga Doma. Uvažimo li jošte agilni rad načelnika brata Jurji Gradova, onda smo za potpun uspeh sigurni.

Eto toliko za sada o životu u beogradskoj župi.

T. B.

IZ GORENJSKE ŽUPE — KRANJ

Sokolsko društvo Jesenice u Gorenjskoj župi održalo je svoju 20. redovnu glavnu skupštinu na dan 9. januara o. g., u prisustvu sa veznog starešine br. Gangla. Skupština postala je time jedna vanredna manifestacija sokolske misli na Jesenicama, u ovom pograničnom, u prijašnje vreme u nacionalnom pogledu teško izloženom industrijskom kraju. Starešina društva br. dr. Obersnel pozdravio je srdačnim rečima br. Gangla, zahvaljujući mu u ime svega članstva na njegovoj poseti. Nakon toga podneo je skupštini svoj izveštaj, polazeći sa istaknutijih događaja u sokolskom svetu u prošloj godini i ocrtujući u bitnim potezima rad Saveza i župe. O radu društvene uprave izjavio je, da je proveden u pravcu programa, na kojem je odbor bio izabran, a okarakterisan principima discipline, smotrenosti i osećanja dužnosti. Kriza, koja postoji u nekim župskim društvima i u župi samoj, ne može se po njegovom mišljenju izlečiti drukčije nego ozbiljnim primenjivanjem ovih principa, i to pre svega odozdo, u svim podrobnostima svakodnevnog rada pojedinih župskih društava. Premda se nije moglo sve postići što je odbor želeo i premda mu nije sasvim uspelo dignuti društvo već u prošloj godini na onu visinu, koju treba da postigne, to je ipak uveren, da je stvoren dobar temelj za daljnji rad. Odbor imade svest, da je vršio svoju dužnost, u koliko je to bilo u njegovoj moći, i polaže skupštini račune o svom radu, uveren da je smer ovog rada jedino pravilan. Tajnik br. Ogrin pročitao je nakon toga poslanicu JSS i svoj izveštaj, a sledili su izveštaji ostalih funkcijonara. Izveštaj načelnika br. Buha istaknuo je uspehe društvenog članstva na svesokolskom sletu u Pragu i na župskim priredbama. Članovi prosvetnog odbora prikazali su u svojim izveštajima društveni prosvetni rad; povećana je znatno izabranim dobrim knjigama društvena javna knjižnica, održana su predavanja i glazbene priredbe; društvo ima vlastitu muziku, orkestar i pevački zbor. Blagajnik br. Čop prikazao je društvene finansije; društvo je rezervisalo krajem godine 50.000 Din za sokolski »Prosvetni dom« i 4720 Din za organizacijski fond, koji služi za blagovremeno podmirivanje župskog i saveznog poreza. — Posle izveštaja računskih preglednika izglasana je odboru jednoglasno razrešnica, a savezni starešina br. Gangl održao je govor, koji po svom sadržaju premašuje uzani lokalni okvir. — Izbori nove uprave bili su brižljivo pripremljeni, jer su članovi i članice već kod dolaska na skupštinu predali svoje glasovnice. Izabrani su starešinom br. dr. Obersnel, zamenicima njegovim br. Sušnik i Hlebanja, načelnikom br. Buh, načelnicom sestra Zavodnikova, predsednikom prosvetnog odbora br. Pibrovec, te dvanaest članova i članica za ostale funkcije. — Posle svršenog dnevnog reda skupštine

referisao je starešina br. dr. Obersnel još o stanju »Prosvetnog doma« i o izgledima, da se gradnja — koja je zbog nestašice sredstava pre dve godine obustavljena — uskoro opet nastavi. Novi odbor će svakako nastojati, da promišljenim radom i u tekućoj godini po mogućnosti i nastavkom gradnje, poziciju Sokolstva na Jesenicama što bolje učvrsti.

IZ ŠUMADIJSKE SOKOLSKJE ŽUPE — KRAGUJEVAC

Godišnja skupština Šumadijske Sokolske Župe. Glavna skupština ove župe održana je 12. i 13. februara t. g. u Kragujevcu u prisustvu mnogih delegata svih društava učlanjenih u ovoj župi. Kako će ova župa ove godine održati svoj II. slet, to je 12. februara ceo dan bio pregled vežbi određenih za slet, koje su sastavili članovi TO Župe. — Po podne istoga dana, u 17 časova, bila je vrlo živa sednica TO. Raspravljena su i rešena sva pitanja, koja su od velikog značaja za dalji tehnički rad u ovoj župi. Donete su odluke: 1. Da se sletske utakmice, radi olakšanja rada na samom sletu, održe ranije u Čupriji i Čačku. Članske utakmice biće na samom sletu i na njih će se — posle odobrenja TO JSS — pozvati i sva društva iz Srbije; 2. da se pre sleta ne može održati tečaj župskih prednjaka, već će se održati na jesen, o čemu će se definitivno odlučiti na idućoj sednici TO župe. Ako bi ko od prednjaka hteo ranije svršiti tečaj, preporučen je tečaj župe u Beogradu. Za naredni tečaj JSS nema kandidata, i 3. izabrana je komisija za ispit prednjaka.

13. februara u 9 časova održana je glavna skupština župe u prisustvu saveznog starešine brata Gangla kao izaslanika starešinstva JSS. Brat Gangl je bio predmet osobite pažnje svih šumadinaca, čije je gostoprimstvo i iskrena ljubav karakterna crta. Oduševljeno pozdravljen br. Gangl se divnim govorom zahvalio donoseći pozdrav starešinstva JSS. — Posle pročitanih godišnjih izveštaja, koji su primani akklamacijom, dato je puno poverenje starom starešinstvu i izabran odbor, u koji su ušli najizrazitiji predstavnici Sokolske Misli iz svih društava učlanjenih u župi. — Izveštajima je predstavljena prava slika sokolskoga rada u župi od njenog formiranja i sa gledišta sokolskog sistema i ideologije podvrgnuta ozbiljnoj kritici. Konstatovano je, da se delatnost u oba pravca našega rada ne nalazi u stanju punog zamaha, već da je u fazi organizovanja, ma da se vide nesumnjivo pozitivni rezultati postupnog pribiranja. Pored toga, što je ova župa još relativno mlada organizacija, zapaženo je, da nedovoljan uspeh i sporiji napredak ima i svojih dubljih uzroka, među kojima ima i takvih, koji ne deluju samo u Šumadijskoj Župi, već im je značaj mnogo zamašniji i uticaj mnogo širi. Posebne naše nevolje, koje ometaju rad, u prvom redu su nedovoljan broj radnika i sasvim neznatna materijalna sredstva. Da nije toga mnoga lepa ideja i toliko lepih želja nebi ostalo neostvareno. — Obraćena je najveća pažnja naraštaju i iskazana želja starešinstva, da svaki naraštajac treba da prođe kroz jedan kraći obaveštajni tečaj radi upoznavanja sa osnovnim pojmovima iz sokolske ideologije i sistema.

Brat Gangl je, sa puno zanosa uzdigao istoriski značaj Šumadije i pozvao nas na čuvanje lepih tradicija. Pohvalio je rad Starešinstva

i pozvao ga, da u istom pravcu nastavi intenzivan rad, koji mora uroditi plodom. Posle dosta žive diskusije odlučeno je, da ovogodišnji župski slet bude u Kragujevcu na Dužovo. — Posle bezuspešnog napora Starešinstva i društva u Čupriji, da se obnovi rad u Svilajncu, skupština je odlučila, da se ovo društvo izbriše iz članstva u JSS ne napuštajući rad na njegovoj obnovi. *II. P.*

Brat Gangl u Šumadiji. 12. i 13. februara o. g. Šumadijski Sokoli imali su u svojoj sredini jednog retko dragog gosta. U Kragujevcu se održala tih dana godišnja glavna skupština Šumadijske Župe. JSS poslao je na ovu skupštinu kao svog izaslanika Saveznog starostu, brata Eng. Gangla. Njegov dolazak očekivao se sa interesovanjem i nestrpljenjem i učinio je da su na ovoj skupštini, možda prvi put, bila zastupljena sva društva koja su u Župi učlanjena.

Brat Gangl je stari Sokolac i iskreni pobornik Jugoslovenstva. Njegov rad u tom pravcu nije bio nepoznat i našoj maloj predratnoj Otadžbini. A posle rata, kad je još postao starostom JSS, za nas je on značio ličnost koja oličava pravi Sokolski rad i siguran залог za uspeh. Odmah se došlo do uverenja da će on povesti sokolske organizacije najsigurnijim putem ka ostvarenju Sokolske Misli...

Kod Šumadijskih Sokola brat Gangl uživa nepodeljenu ljubav i poverenje. A to poverenje i ljubav samo su porasli kad se na skupštini čula njegova snažna, muška, topla sokolska reč. Nijedan Sokolac, možda, nije u Kragujevcu tako toplo i iskreno pozdravljen kao brat Gangl, i na skupštini i po podne na svečanom sokolskom matineu, priređenom njemu u čast. Jer, pored istrajnog rada, savesnog vođenja sokolskih poslova Šumadijski Sokoli duguju bratu Ganglu i za iskrenu i toplu reč o Šumadiji, o šumadijskim grobovima i njenoj istorijskoj prošlosti, duguju mu za neocenjive njegove reči o Sokolstvu uopšte, o Šumadijskim Sokolima posebice...

Šumadijskim Sokolima bio je drag brat Gangl i ranije, dok su ga znali po peru i štampanoj reči, posle ovog dolaska i žive reči još i više. On će njima uvek biti i mio i koristan gost. I posle njegovog odlaska iz Kragujevca, oni ga toplo pozdravljaju. *M. A. P.*

IZ LJUBLJANSKE ŽUPE

Poslednji put Frana Drenika. U nedjelju 13. februara sahranjeni su zemni ostaci vrlog sokolskog radnika i narodnog organizatora Frana Drenika. Pred kućom žalosti sakupili su se zastupnici JSS i sokolska društva iz Ljubljane, Šiške, Viča, Jesenice sa barjaci. Osim Sokolstva sudelovao je u pogrebu velik broj kulturnih i naprednih društava. Ulicama kuda se pomicao sprovod stajao je gusti špalir građanstva. Putem odpevane su po Glazbenoj Matici dve tužaljke. Do groba poneli su kovčeg sa pokojnikom članovi Ljubljanskog Sokola, a nad otvorenim grobom izrekao je opraštajno slovo podstarosta JSS brat Bogumil Kajzelj.

Glavna skupština sokolske župe Ljubljana. 20. februara održala se glavna godišnja skupština ljubljanske župe uz veliko sudelovanje društvenih delegata. 37 društava, osim društva Planina, poslali su 80 delegata, a bilo je prisutno mnogo članova i članica ljubljanskih sokolskih društava. JSS zastupao je savezni tajnik brat dr. Riko Fux.

Starešina br. dr. Krejči pozdravio je prisutne, a naročito saveznog delegata i braću sokolskog društva Žiri, koje je društvo iz komunikacionih razloga prešlo iz gorenjske u ljubljansku župu. U odljem govoru ocrtao je starešina prilike u župi i sve zapreke, koje su se prošle godine morale svladati. Tajnik br. Flegar dao je iscrpiv pregled stanja župe. U župi se prošle godine priredilo 37 javnih vežba, koje su većinom lepo uspele. Društvene su skupštine ove godine vrlo dobro protekle. Za godinu 1927. preporuča više zanimanja za letovanje omladine i interes za strelačke družine. Načelnik br. Ryška izvestio je u ime župskog tehničkog odbora. Nakon izveštaja br. blagajnika Mačka izvestio je predsednik prosvetnog odbora Kosmač. Iz ovog se izveštaja vidi da u župi deluje 28 prosvetnih odbora sa više od 200 prosvetnih radnika. U župi su dva apstinentska odseka sa tri glazbena odseka. Knjižnica imade 25, a predavanja je bilo 150. Iz izveštaja statističara brata Flegara vidi se, da župa broji 32 društva, 5 odseka sa 3681 člana i 1593 članica. Pošto je dosadanjem starešinstvu dan apsolutorij, prešlo se na novi izbor. Pošto dosadnji starešina br. dr. Krejči radi zaposlenosti nije mogao prihvatiti daljne kandidature, zahvalio mu se br. dr. Pestotnik, naglašujući njegovo uzorno delovanje. Na to je starešinom župe izabran brat prof. Nande Marolt, načelnikom br. Jesih, predsednikom prosvetnog odeljenja br. dr. Igor Vidic. Novo birani starešina br. Marolt u markantnim je crtama prikazao dužnosti Sokolstva u ovoj godini. Pošto je brat Miklauc opširno izvestio o pripravama za ljubljanski pokrajinski slet, prihvatio je reč savezni delegat br. dr. Fux, naglasujući potrebu najintenzivnijeg rada celokupnog članstva kod sokolskog rada. Nakon tri sata većanja starešina brat Marolt zaključio je ovu skupštinu iskrenim pozivom na rad i srdačnim bratskim pozdravom celokupnom članstvu župe.

J.

Glavna godišnja skupština Sokola I. na Taboru u Ljubljani. 29. januara o. g. obdržavala se glavna skupština Sokola I. po prvi puta u novom Domu. Sudelovalo je 120 braće i sestara. Otvorio je skupštinu starešina br. dr. Pestotnik, koji je nakon dovršenih formalnosti u odljem programatskom govoru ocrtao dosadnji društveni rad i buduću zadaću, koju društvo imade izvesti. S radošću gleda na prošlost, koja je ostvarila krasan dom, ali sa zabrinutošću gleda u budućnost, jer se bližaju teški časovi, kada će društvo morati udovoljiti svima finansijskim obavezama. Jedino gospodarska štednja i dobro promišleni finansijski nacrt, duh solidarnosti i bratstva jesu srestva, kojima će biti moguće da se svladaju sve poteškoće. Neumoran rad u vežbaonici i u sokolskoj prosveti, prava društvenost u društvu, neka dignu članstvo do pravog sokolskog vaspitanja, koje je ciljem svakog našeg rada. Dotakao se narednog pokrajinskog sleta i u vezi s time otvorenja Doma na Taboru, što će se provesti u delokrugu Sokola I. Društvo će ove godine proslaviti 20-godišnjicu opstanka i razviti će svoj barjak, a meseca maja biti će uobičajene svečanosti sokolske dece i naraštaja. Time je evo u širokim crtama prikazan rad za ovu godinu. Govor brata starešine bio je primljen velikim oduševljenjem, znak, da je članstvo svesno dužnosti, koje ga čekaju.

Tačan pregled društvenog rada dao je tajnik br. Tratar. Društvo broji koncem godine 1136 članova, tekom godine preminulo ih 13, koje

je br. tajnik imenice naveo, a skupštinari im odali spomen počast ustajanjem sa stolica. Naročitu pažnju posvećivao je odbor sokolskoj omladini u koju je svrhu žrtvovao sve, šta je mogao. Pohvalno ističe vežbajuće članstvo, koje si je samo pribavilo uređaj garderoba i pokućstvo za sobu prednjačkog zbora, a da time ni najmanje nije opteretilo društvenu blagajnu. Hvalom ističe rad priređivačkog odseka, koji se brine za sve priredbe a organizovao je redateljski zbor i jak blagajnički kadar. Društvenu imovinu čuvali su i povišili svesna i dobra braća gospodari Vrečar i Turk Rajko. Brat tajnik izriče svima radnicima, dobrotvorima i pomagačima bratsku zahvalu.

O uzgojnom radu izvestio je načelnik brat Miklavc. Njegov izveštaj bio je dan vrućom ljubavi do tehničkog rada i zvučio je kao apel na onaj deo članstva, koji po strani motri društveni rad, a da aktivno ne pomaže. U prošloj godini brojio je prednjački zbor 17 braće i 8 sestara, a koji su deloma bili zaposleni i u župskom, odnosno Saveznom tehničkom odboru. Iza toga daje statistiku vežbajućih, izveštaj blagajne prednjačkog zbora, o stručnoj knjižnici, koja broji 373 knjiga, o nastupima u društvu, u župi i Savezu, zajedno 24 puta, a u ovo se ubraja i nastup na međunarodnoj utakmici u Lyonu, VIII. svesokolski slet u Pragu, župska utakmica, župska lahkootletska utakmica i društvena prednjačka škola. Kod svih ovih nastupa bilo je društvo časno zastupano kako po broju, tako i sa uspesima. Pozivom da se članstvo savesno pripravi za pokrajinski slet, otvorenje Tabora i za društvenu 20-godišnjicu, koje će sve priredbe pružiti priliku, da Soko I. pokaže svoj napredak i svoju snagu, zaključio je brat načelnik svoj izveštaj, koji je bio odobravanjem prihvaćen.

Predsednik prosvetnog odbora brat Bajželj izvestio je o prosvetnom radu u prošloj godini. PO radio je zajedno sa prednjačkim zborom, pa je priredio prosvetnu školu za članstvo, koje je svesno sudelovalo. Trajala je osam subotnih večeri. Dalje je PO održao nagovore pred svim odelima u vežbaonici, za naraštaj posebna predavanja, a u kojima je naraštaj sam sudelovao, za decu pričanje pričica, sudelovao je kod nekih priredaba i priređivao poučne i zabavne izlete. Nameravanog programa nije posvema realizovao, ali se nada, da će do proleća svoj rad dovršiti. U delokrug PO spada i odsek za knjižnicu i glazbeni odsek. Prvi vodi dve javne knjižnice i to Simon Gregorčičevu i Ignac Gruntarovu. Obe su uspešno delovale i pozajmile 3575 posetnicima 9003 knjiga. Glazbeni odsek imade glazbu na limene instrumente i orkestar. Oba su po više puta nastupila u samom društvu, a i izvan njega. Glazbeni se odsek nada, da će se u buduću popuniti tako, da će društvo imati dobru muziku, koja će mu biti na korist i ponos.

Blagajnički izveštaj podneo je br. Bratković. Blagajnički rad kretao se tačno u granicama proračuna, pa se gospodarilo sa najvećom skrbi i oprezom. Društvena se imovina povećala, pa iznosi Din 271.500. Isti je pročitao proračun za narednu godinu. Njegov je izveštaj bio odobren, a na predlog revizora dala je skupština apsolutorij.

Pošto je brat Flegar pročitao poslanicu JSS obavljen je izbor novog odbora i to aklamacijom. Izabrani su: star. dr. Pestotnik, zamenici s. Žerjavova Milena, Turk Josip i Zelenko, načelnik Miklavc, načelnica s. Krže-tova, prosv. Bajželj, tajnik Tratar, blag. Zupan Iv., zapisn. Završnik, računov. Bratković, matičar Čotar, gospodar Vrečar, gosp. zam. Turk

Rajko, novinar i arhivar dr. Vidic, nadzorn. odsek Flegar, knjižničar Dermelj, odbornici: Smrekar, Prosenc, Gorjanc Tone, s. dr. Kambičeva, Šušteršič, Habe i Kvas, zamenici: Peršič, Eiberger, Verovšek i Gorjanc Jože. Novi odbor bio je živahno aklamiran, šta je znakom, da je članstvo potpunoma zadovoljno sa ovakovim sastavom.

Konačno je progovorio delegat župe Ljubljane br. Krapež Milko, župski podstarešina, koji je u duboko smišljenom govoru i oduševljenim rečima pozdravio skupštinare i izrazio želju, da bi Soko I. u novim prostorijama, koje si stekao sa toliko napora jednako uspešno delovao, kako je to do sada činio kroz 20 godina. U ime župe isporučuje društvu bratske čestitke k 20-godišnjoj proslavi.

Brat starešina zahvalio se bratu Krapežu na lepim rečima i zaključio ovu uspešnu skupštinu. Zanimanje i oduševljenje, koje je pokazalo članstvo na glavnoj skupštini, najboljim je dokazom za rad i napredak u društvu.

—ž—

IZ SOKOLSKJE ŽUPE MARIBOR

Godišnja skupština sokolskog društva u Ptuj. U subotu 20. jan. obdržavala se u »Narodnom Domu« u Ptuj 9. redovita godišnja skupština sokolskog društva u Ptuj. Brat starosta dr. Šalamun pred izveštajem o opštem radu setio se prošle godine preminulih članova, a onda prešao na dnevni red. Svi izveštaji bili su jednoglasno prihvaćeni. Važno je spomenuti izveštaj blagajnika iz kojeg se razabire, da je društvo imalo prošle godine Din 52.886 dohodka, a rashoda Din 50.138, dok imovina društva iznosi Din 43.335, što je doista lep uspeh rada. Jedan od najvećih izdataka bio je nabava društvenog barjaka, koji je stajao Din 12.130. Barjak je dovršen, pa će se razviti meseca juna o. g. Tog dana spremaju se u Ptuj velike svečanosti. Zanimiv je bio i izveštaj zdravstvenog odseka, pa odseka za gradnju Doma. Kod izbora ostala je u većini stara uprava. Prisutni župski starešina brat Novak lepim je rečima ocrtao značenje sokolskog bratstva i obodrio sve na daljni uspešan rad, a onda je društveni starešina zaključio skupštinu pozivom na prisutne da svatko izvrši svoju dužnost.

Novinar.

Godišnja skupština ljutomerskog Sokola održala se 30. januara uz lepo sudelovanje članstva, što je znakom da se ono zanima za društveni rad. Svi izveštaji funkcionara bili su iscrpivi i pokazali veliko delo, koje je društvo prošle godine dovršilo nadogradnjom svoga doma. Ugodna je činjenica da se povećao broj vežbača u svim kategorijama. Izabran je ponovno stari odbor, gotovo u celosti, pa je to jamstvo da će se jednakim radom nastaviti. Nakon oduševljenih reči prisutnog brata župskog staroste skupština je zaključena.

T.

Iz sokolskog društva Marenberg-Vuhred. 10. februara održana je skupština Sokola u Marenbergu-Vuhred. Članstvo je gotovo u potpunom broju prisustvovalo skupštini, pa je tako svojim celokupnim nastupom dostojno manifestovalo sokolsku ideju. Župski delegat brat dr. Serbec pozdravio je društvo srdačnim rečima, pa je baš kao njegov pokrovitelj u manjšinskom odseku zaželio društvu živi napredak i razvoj. Starešinom izabran je inžiner brat Franjo Pahernik. I tako društvo opet gleda vedra čela u budućnost.

I. B.

Sokolsko društvo u Varaždinu održalo je nedavno svoju godišnju skupštinu. Staroj upravi uspjelo je da ukloni sve zapreke, koje su kočile normalan rad, pa zato i dosadanji uspeh zadovoljava. Kako u tehničkom, tako i u prosvetnom pogledu rad je bio obilat, a to potvrđuju trinaest predavanja, tri veća nastupa i do trideset što različitih priredaba, što zabava. Starešinom ponovno je biran marni brat Nikola Metz, a načelnikom brat Mrzljak. U novoj su upravi zastupani gotovi svi staleži i zvanja, jedino je čudno, da aktivno ni u kojem pogledu ne radi u društvu nijedan profesor ni učitelj, iako ih imade blizu dvadeset začlanjenih.

IZ ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR

Rad u sokolskim društvima župe »Aleksa Šantić« s jedne je strane povoljan, jer društva većim delom nastoje da svojim radom postanu centar kulturnog života u svom mestu, dok je s druge strane starešinstvo župe, uviđajući da taj rad ipak nije takav da bi mogao da zadovolji današnje potrebe nacionalnoga života, zaključilo, da se prilikom godišnjih društvenih skupština izašalju u društva pojedini članovi starešinstva, pa da se na taj način upozna i uđe u suštinu celokupnog života i rada kako društava samih tako i mesnih prilika, u kojima društva vrše svoj mnogo puta teški sokolski poziv.

Starešina župe obišao je društva u Crnoj Gori, Boki Kotorskoj i društvo Duvno u Bosni, a ovo poslednje je po svom položaju i komunikaciji najudaljenije od sedišta župe, a brat župski statističar izvršio je pregled društava Čapljina, Metković, Opuzen i Konjic, u ovom poslednjem prisustvovao je i skupštini.

Prema izveštajima naših izaslanika o stanju pojedinih društava, konstatovalo se je da je najjače i jedino sredstvo za popravljanje stanja i buđenja života i svesti o potrebi Sokolstva u našem narodu česti pohodi župskih funkcionara u društva, kako bi ovi živom rečju a i primerom požrtvovnog rada i pregalaštvom za sokolske ideale mogli da ustanove greške u radu društava, a vatrenom rečju da zagreju i oduševu mnogu braću koja iz neznanja toliko greše i čine štetu Sokolstvu, da bi u dosta slučajeva bilo bolje da uopšte nemamo takvih sokolskih radnika.

U mnogo slučajeva starešine društava nisu onaj stožer ili centar, koji drži kontinuitet nad celokupnim radom u društvu, već se veruje da su starešine samo zato da stupanjem na čelo društva, popune jedno ugledno mesto, koje je bez dužnosti. O kakvom radu ili nastojanju starešina da se krenu ukočeni točkovi sokolskih društava napred nema u mnogo slučajeva ni osećanja. Starešine društava moraju biti po duhu sokolske ili ma koje organizacije, živa radilačka sila za pokretanje svih onih, koji ih okružuju, treba da se s najvećom pažnjom traže i biraju, jer iskustvo nas uči da, ako su starešine slabo radeni ljudi, prelazi zaraza na okolinu i obratno, pa tvrdimo da su starešine za sve neuspehe sokolske najodgovornija lica.

Sokolstvo u Crnoj Gori novog je vremena i tek se pribire pa se nastoji podići, ali u njoj ima Sokolstvo možda najviše izgleda na bujnoću života, samo ako se ne pođe sada u početku krivim putem. U Crnoj Gori živi deo najčistije naše rase, sa mnogo odlične sokolske tradicije i svesti o čojstvu i junaštvu, ali tamo je život društveni toliko rastrojen,

da osvaja nad svima pokretima kafanska linija, koja je svakom strancu očita. Zbog toga sokolska organizacija u Crnoj Gori mora da ima osim dobrih radenih funkcionara i ljudi dobrih ideologa, koji bi rasne osobine Crnogoraca vešto spleli u Sokolstvo i dali Sokolstvu mnogo rasnog impulsa za životom, koji je vičan bez golema mrijeti jada.

Mnogo treba promišljenosti pri sokolovanju u Crnoj Gori, jer prirodni ponos Crnogorca mnogo smeta konstruktivnom sokolskom radu, a to se vidi iz činjenice, da se mnogi istaknutiji sokolski funkcionar aktivno bavi partijskom politikom, a to znači za Sokolstvo smrt, jer je naša nacija još daleko od toga da može da razlikuje ljude po vrednosti i radu, a ne po partijskom načelu.

U drugim društvima župe »Aleksa Šantić« rad se kreće prema lokalnim prilikama i spoljašnjim uticajima, a i vreme gotovo uvek utiče na rad naših ljudi, što je iz temelja pogrešno, jer Sokolstvo nije zbog toga da prima život spolja već da ga u sebi preporada, razvija i dalje širi kroz narodne mase u dubinu i širinu da sav narod bude sokolski.

Ozbiljnu brigu treba da povede naše Sokolstvo o tom, kako i na koji način da se organizuju tečajevi za spremanje sokolskih funkcionara, jer se zbog nedostatka ili nesrazmera u delovanju među pojedinim funkcionarima tako silno opazaju sukobi bez borbe pomenutih struja, da nam izgleda prema onoj narodnoj, što zidari preko dana sazidu to im vile obnoć poruše. Ako nećemo da sav rad u organizaciji pada na pojedince onda treba otpočeti i sa tečajevima funkcionara.

Starešinstvo naše župe, opazajući ove nedostatke, izradilo je knjige za jedinstveno vođenje čitave administracije, kako bi se zbog jedinstvenog vođenja organizacije lakše odgojili i osposobili funkcionari i nadzornici, koje će starešinstvo češće izašiljati u pojedina društva radi forsiranja na jači i intenzivniji rad. Ovi funkcionari nadzornici imaju dodeljena društva, čiji će rad u tančine poznavati, te tim načinom mislimo stvoriti jak i neprekidan kontakt sa centrom župske uprave, koja ne želi da leži na lovorikama.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SVETOZARA MILETIĆA — NOVI SAD

Dovršena je prošla godina, pa bi svakako trebalo dati bilanc rada župe Svetozara Miletića. No na žalost i ako je taj bilanc povoljan, još uvek se kod nekih društvenih funkcionara opaža veliki nehađ, pa nikako da uvide da je procvat župe ovisan baš o njihovom radu. O tome je opetovano puta govora u župskim okružnicima, a bilo je i govora na društvenim skupštinama, pa će možda to ipak doneti koristi. Prvo naše društvo u Novom Sadu, kao centru Vojvodine uzelo si za zadaću da oko sebe stvori centar Sokolstva u Vojvodini. I trebalo bi da tako bude, no inteligencija kao da voli više da se gubi u raznim zadjevicama, nego da svoje sile posveti pozitivnom sokolskom radu. Za ovu godinu kao da će biti centar naše župe Sombor, jer se onde sprema veliki župski slet, a i otvorenje Sokolskog Doma somborskog društva, koje je 13. januara priredilo u njemu svoju prvu svečanu akademiju. U Berdanu osnovano je novo društvo, koje je odlučilo da razvije što jaču sokolsku akciju, pa je već početak vrlo dobar. Inače u celoj župi svuda su žive priprave za ovogodišnji rad, a najjači aktivitet pokazuje

župski tehnički odbor, koji je čvrsto odlučio, da ovogodišnji slet župe bude na visini sokolske zadaće.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE STROSSMAYER — OSIJEK

Rad osječke župe tek unutar godine dana počeo se jače razvijati. Pre toga mnogo je smetala ona neodređenost i večna napetost, kako će se razvijati proces separatizma. Danas je taj proces posvema dovršen, pa je lagano pristupati radu i organizovanju, jer je i orijentacija laglja i jasnija. Župsko matično društvo, osječko društvo radi sa mnogo volje i energije. Već sada obzirom na predstojeće priredbe ove godine, obavljena je razdioba rada u obe Sokolane. A sudeć po raznim priredbama društva u Dardi, Valpovu, Dalju, Djakovu, Vukovaru i Brodu na Savi, koje su bile priređene poslednih meseci, vidi se da i ova društva lepo rade. Uz postojeća društva radi se i na osnutku novih. Nedavno je opet privedeno u život društvo u Županji, koje je usled poznatog prepada prestalo raditi god. 1923. Dakako da obnova i opet nekima nije ugodna, ali kako se reče: »neprijatelja se ne bojimo, na njihov broj ne gledamo.« Osječko društvo, koje je najjača podpora župi, uzelo si za glavnu ovogodišnju zadaću gradnju Sokolskog Doma, a poznajući agilnost braće ova ideja mogla bi se ostvariti. Društva su uz prisustvo župskih delegata obavila svoje skupštine, pa su većinom ostale stare uprave. U Požegi na mesto pokojnog brata Mravka izabran je starešinom brat Mirko Seljan, stari prokušani sokolski borac. U Brodu na Savi biran je starešinom br. Lazo Čelap, koji će ujedno voditi i prosvetno odeljenje. Dosadašnji agilni starešina br. dr. Kovačić povukao se radi preopterećenosti zvanja, pa mu je skupština izrazila zapisničku hvalu na njegovom dugogodišnjem uspešnom radu. Ovo je društvo prošle godine poraslo za preko pedeset članova, što je za Brod mnogo, a inače rad mu je bio obilat i svestan. Župa je održala svoju ovogodišnju skupštinu u Vukovaru. Uz poznate tekuće poslove, raspravljalo se naročito o jakom ofenzivnom nacionalističkom pokretu, koga su pokrenuli Nemci u Slavoniji, koji su se dapače tako osilili da su započeli osnivanjem Turnvereina. O tome primljena je jedna rezolucija, koja će biti pobuda merodavnim faktorima, da ovaj pokret Nemaca drže na oku. R.

IZ SPLITSKE SOKOLSKJE ŽUPE

Naš ovogodišnji rad biti će u glavnom posvećen sletu sokolskog naraštaja. Priprave za taj slet već su u punom toku. Starešinstvo župe u tom je cilju i izdalo manifest, a na sva društva razaslalo okružnice. Sve predradnje za slet razdružene su u razne pododbore, sa pročelnicima iskusnijim članovima, dok će ostali dio članstva svakog pododbora sastojati iz samih naraštajaca i naraštajki, koji imaju da izrade sve detalje sletskih priredbi. Sam će slet trajati dva dana, a datum će se doskora odrediti. Po svim društvima bez razlike pokazuje se mnogo života. Agilno je društvo u Sinju, gde marljivo vežbaju sve kategorije, a lepo posluje i društvena knjižnica, koja je lanjske godine izposuđivala 300 knjiga. Društvo danas broji 268 članova i članica. U društvu je osnovana naročita naraštajska knjižnica, koja broji 327 poučno-zabavnih svezaka. Za ovim eto nam Sokola u Milni, koji broji 107 članova, a koje društvo pokazuje napredak u svakom pogledu. Soko u

Splitu održao je svoju 34. godišnju skupštinu. Iz svih izveštaja na skupštini videlo se, da je društvo intenzivno radilo na nacionalnom polju, vodeći brigu o harmoničnom uzgoju duše i tela svojeg članstva. Divna je činjenica, da društvo broji 100 vežbača, a imade 953 člana. Sve je to rukovođeno dobrim vodstvom brata starešine dra. Lavša, koji je i za ovu godinu biran starešinom. Treba da još spomenemo i sokolsko društvo u Trogiru, koje radi predano i sokolski, tek teške finansijske prilike ne daju maha razvitku, kako bi to bilo poželjno. Društvo je već ove godine imalo dve priredbe i akademiju sokolske dece i svetosavsku besedu, koje su ispale vrlo dobro u svakom pogledu. Dakako, da i druga društva rade, pa su kao ona u Nerezišću, Supetru, Postirama, Sućurcu i Podgori priredila razne priredbe, koje pokazuju veliku volju rada i stvaranja. Soko u Solinu u velike ja zaposlen akcijom oko gradnje Sokolskog Doma, pa izgleda da će i uspeti, što će biti za našu župu velika dobit.

J. S.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SUŠAK-RIJEKA

Iz Sokolskog društva Sušak. Godišnja skupština održana je u nedelju, dne 23. januara, u prisutnosti velikog broja braće i sestara. Delegat župe »Rijeka« bio je br. Milan Bačić. Nakon pozdravne besede starešine br. prof. Ivančića bila je pročitana poslanica bratskog Saveza, koju je prisutno članstvo vrlo pažljivo saslušalo. Usledili su izveštaji pojedinih društvenih funkcionara o radu društva u prošloj godini. Potom se prešlo na izbor nove društvene Uprave te je aklamacijom izabran novi Upravni Odbor sa starešinom br. Bogomirom Grkinićem, načelnikom br. Marijanom Borasom, načelnicom sestrom Izom Ciotti i predsednikom prosv. odbora br. prof. Ivanom Ivančićem. Društvo imade oko 600 članova. — Svetosavska beseda održana je dne 27. januara uz sudelovanje mesnog jugosl. pevačkog društva »Jeke sa Jadrana«, solopevačice gđice Pavice Kaftanićeve te violiniste mladog Lea Juričića. Proslov je održao br. Nikola Vesin, direktor trgov. akademije. Uspeh je bio vrlo dobar. Čisti dobitak iznosio je oko 6 tisuća dinara, koji se podeli polovicom mesnoj »Dačkoj Menzi« a polovicom »Dečjem Sklo-nišću«. — Veliki sokolski ples priredjen je dne 5. februara s vrlo lepim moralnim i materijalnim uspehom. Za tu je priredbu bila dvorana ukusno ukrašena u narodnom stilu, pa je činila ugodan utisak na posetioce. Mnogo je sestara i drugih dama došlo na ples u narodnim odelima, pa je šarenilo njihovo pomešano s odorama podavalo posebni kolorit celoj plesnoj dvorani. Poset je bio vanredan, raspoloženje izvršno pa je ovom priredbom društvo vrlo mnogo pridobilo.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE ZADAR-ŠIBENIK

I ako je naša župa tek na putu organizovanja i posvemašnjeg administrativnog preustrojtva, to je rad u župi zadovoljavajući. Svuda se vidi ono sokolsko kretanje, večno gibanje, težnja za boljim i savršenijim. I doista odraz svega toga pokazuju društva naše župe. Za danas da predočimo tek neka. Tu nam je prvo sokolsko društvo Biograd na Moru. Osnovano je po bratu Pelicariću već god. 1907. koji je i od osnutka do danas starešinom ovog društva, koji je eto prošle godine poklonio društvu i Dom. Sada se u društvu razvija bujan život, a naročito

u vežbačem članstvu. Osnovao se i prednjački zbor, a sve živo radi za društvenu proslavu i razviće barjaka. Brat Bratuš živo vodi prosvetni rad, dok brat tajnik Danek vodi pevački zbor, društveni orkestar i tamburaški zbor. Jednom reči sve radi, a uspeh rada vidjet će se na priredbi 9. marta. Članstvo: radnici, obrtnici i činovnici, rade bez razlike, a uzorom im svima brat starešina. Društvo u Šibeniku radi postojano. Dokazala je to godišnja skupština, a naročito zaključak o gradnji Doma. Zemljište je već kupljeno, a izrađuju se i nacrti. Jednako je i Soko u Betini odlučio podići svoj Dom. Društva od reda rade, a župa nastoji da to sve pridigne do prave sokolske visine. Tako je u poslednje vreme povedena reorganizacija bivšeg predratnog I. hrvatskog seoskog Sokola u Mandalini, a obnovljeno je i sokolsko društvo u Vodicama, koje je bilo osnovano još god. 1905. Društvo već sada broji 80 članova, a starešinom mu brat Miša Dukat. Tim obnovljenim društvima želimo da prionu uz ozbiljan rad, da budu ono, što su bila pred dvadeset i toliko godina.

IZ ŽUPE KRALJA PETRA SVAČICA — ZAGREB

Retko se javljamo, jer smo redovno vični da se javimo u uspesima i radu, koji su jači i znatniji za općenitost. No iz toga ne sledi, da nije župa zabavljena onim sitnim organizatornim i administrativnim poslovima, koji toliko apsorbiraju pojedince i društva, da je uz sve ovo, teško misliti i na veće akcije. Pa ipak u župi se danas održaje ženski prednjački tečaj, koji će doneti lepih rezultata, a o kojem ću progovoriti posebice. Lep je bio i prednjački tečaj zagrebačkog Sokola I. Najjači aktivitet zaslugom nekolicine braće i doista agilnog prednjačkog zbora razvija Sokolsko društvo I. u Zagrebu. Iako se ovo društvo imade boriti svojim internim poteškoćama, to ove ne utiču na opšti rad. Imade volje i spremu, a ova će nadjačiti sve zapreke. U poslednje vreme društvo je imalo više priredaba, od kojih je bila najbolja Strossmayerova proslava. Predavanje brata dr. Fröhlicha o Strossmayeru vrlo je uspešno, a sve tačke telovežbenog programa bile su izvedene precizno. Na žalost poslednjih dana snašla su župu dva teška udarca jedan za drugim. Redove župe ostavila su dva odlična brata i to dr. Stjepan Kućak, advokat i javni beležnik u Kutini. Pokojnik je bio skromni radnik na sokolskoj njivi, osnivačem bratskog društva u Kutini i njegovim velikim pobornikom. Za njim eto pokosila nam smrt brata Ivicu Veblea, veletrgovca u Zagrebu. I on je bio prekaljeni Soko, koji je materijalno mnogo žrtvovao za zagrebačko Sokolstvo, a naročito u vreme poslednjeg pokrajinskog sleta u Zagrebu. Nije bilo sokolske prigode, gde brat Ivica nije obilno priskočio u pomoć. Još pred tjedan dana vežbao je u odjelu starije braće Sokola I., pun veselja i oduševljenja za sokolsku stvar, a danas evo već je u grobu. Sokolstvo je jednom i drugom bratu iskazalo doličnu poštu, žaliv za njima, kao za dobrom i iskrenom braćom. Neka im je trajna slava i spomen među nama. — Bratsko Sokolsko društvo Zagreb II. održalo je svoju godišnju skupštinu. Rad ovog društva više je interne naravi, posvećen sistematskom radu. Dakako da bi bilo poželjno da to društvo ojača. U većini su društva održala svoje godišnje skupštine, koje su ukazale na mnoge manjkavosti. Ali zato pokazalo se i mnogo dobre volje da se ove manjkavosti poprave.

—ab.

Prednjački tečaj Sokolskog društva I. u Zagrebu. Prednjački zbor svakog društva mora se starati ne samo oko vođenja pojedinih kategorija u društvu, nego i o tome kako će da popuni svoje redove mladim silama. Stoga mora načelnik i ostali prednjaci da motre, koji od vežbača u članskoj kategoriji pokazuje naročitu marljivost u polasku satova i volju za učenjem. Takove članove treba posebno okupiti, te ih podvrgnuti stalnoj metodičkoj obvezi.

U Sokolskom društvu I. postupalo se tako kroz god. 1926. te je osnovano posebno odeljenje pokusnih pripravnika, koji su vežbali pored članskoga također na prednjačkom času pod stalnim vodstvom.

Konačno je 9. novembra 1926. otvoren društveni prednjački tečaj u koji je ušlo 16 pokusnih pripravnika istoga društva. Tečaj je trajao do 30. decembra 1926. Predavalo se dnevno večerom po jedan do dva sata, a nedeljama dopodne. Već u početku tečaja zapaženo je živo interesovanje učesnika za sve predmete predavanja. Videlo se da su još u odeljenju pokusnih pripravnika stekli strpljivost potrebnu za svladavanje tolike građe. Iz dana u dan uvećavalo se njihovo znanje, a braća predavači poduzimali su od zgode do zgode kratka ispitivanja da vide kako učesnici shvataju. Rezultat tih ispitivanja bio je uvek dobar. Predmeti tekli su kako sledi: 1. Vežbe na spravama (br. Borivoj Vuksan); 2. Sistem prostih vežbi, vežbe sa spravama i skupine (br. Berislav Vran); 3. Redovne vežbe (br. Berislav Vran); 4. Borilačke vežbe (br. Borivoj Vuksan); 5. Laka atletika (br. Borivoj Vuksan); 6. Igre (br. Dušan Bogunović); 7. Anatomija, fiziologija i prva pomoć (br. B. Vuksan); 8. Sokolska misao, historija gimnastike i Sokolstva, te metodika (br. Dušan Bogunović); 9. Organizacija Sokolstva i administracija (br. Ante Brozović). Ukupno predavalo se 68 sati. Poprečni polazak sviju satova bio je 61 %, izostanak od sviju satova bio je 39 %. Disciplina učesnika tečaja bila je vrlo dobra, shvatanje predavanja lako, a interes za nauku odličan. Treba imati na umu da su ta braća morala pored tečaja polaziti redovne časove svoje kategorije, a nekoji su pomagali kod vođenja naraštajskih i dečjih odeljenja. Velik je dakle bio napor i rad koji su izvršili.

Tečaj je završen 30. decembra 1926., a za 20. februara bio je određen prednjački ispit. Tehnički Odbor župe izvešten o danu ispita sastavio je ispitnu komisiju u koju su ušla braća: Emil Vukotić, Viktor Černe, Dušan Bogunović, Ante Brozović, Stevan Šuica, Borivoj Vuksan i brat Veljko Rajić kao predsednik komisije.

Ispitu je pristupilo 12 braće: Dimitrije Baltić, Kazimir Cividini, Milan Vukov, Ivan Rutar, Branko Jovanović, Mihajlo Pražić, Marjan Čubelić, Vlado Beličević, Ljubo Liščić, Bogomir Šetin, Stanislav Uzunov i Petar Venediktor. Šestorica položila su ispit s odličnim uspehom, a šest sa povoljnim. — Pre podne trajale su pismene radnje, započete usmene i popodne završne. Kandidati su napeto očekivali konac ispita, a i njihovi znanci svračali su kroz dan da se izveste o toku ispita baš kao da se radi o doktoratu. Naveče u 20 $\frac{1}{2}$ sati podeljene su im svedodžbe uz nagovor načelnika br. B. Miletića, koji ih je pozdravio i čestitao na uspehu. Starešina br. dr. L. Car oslovio ih je opširnijim nagovorom o značenju prednjaka i koristi telovežbe. — Pored upravnog odbora i prednjačkog zbora društva prisustvovalo je tome činu starešinstvo i Tehnički Odbor

župe. Sestre iz tečaja koji se ovih dana održavao također su došle da vide one, koji su takav tečaj već sretno završili.

Time je u Sokolu I. završen jedan period izdržljivog i korisnog rada. Stvoreni su novi pobornici sokolskog pokreta, koji će u Sokolstvu raditi ne samo voljom i oduševljenjem nego i znanjem. Nije dosta hteti, treba i umeti.

B. V.

KRONIKA JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA

Na glavnoj godišnjoj skupštini sokolskog društva u *Hrastniku* za poslovnu godinu 1927. izabran je starešinom Lojze Hofbauer, načelnikom Pavel Bauerheim, načelnicom Vera Iskra. — Sokolsko društvo u *Zagorju ob Savi* obdržavalo je svoju skupštinu 16. januara. Starešinom je izabran Poljšak Ferdo, načelnikom Kopriva Ivan. — Sokolsko društvo *Vič* isto je obdržavalo svoju skupštinu 16. januara. Starešinom je izabran brat Mesec, načelnikom Bruno Borštnik. — Istog dana održalo je skupštinu i društvo u *Stražišću*. Starešinom je izabran Jakob Bajželj, načelnikom Slavko Masterl. — Sokolsko društvo *Vinica* održalo je skupštinu 6. januara. Izabran je starešinom Rudolf Kavčič, načelnikom Milan Jereb, načelnicom Berta Lovšinova. — Sokolsko društvo u *Metliki* održalo je skupštinu 6. januara. Starešinom je izabran Dako Mahar, načelnikom Weiss Franc, načelnicom Marija Ganglova. — Sokolsko društvo I. u *Zagrebu* priredilo je na obletnicu rođenja vladike Strossmayera svečanu sokolsku akademiju za sokolsku decu i naraštaj. O Strossmayeru je govorio univerzitetski profesor brat dr. Ilešić. Posle toga su deca i naraštaj izvela program. — Istog dana priredilo je i sokolsko društvo *Križevci* akademiju. O Strossmayeru je govorio načelnik brat Herue.

Sokolski dan za god. 1926. III. izkaz. Daljni doprinosi za Sokolski dan za godinu 1926. jesu sledeći: Sokolska društva Imotski Din 325; Koprivnica Din 203.50; Mirna Din 48.50; Sisak Din 300; Draga Din 100; Prilep Din 50; Čepin Din 50; Teslić Din 700; Št. Vid nad Ljubljano Din 100; Trbovlje Din 64; Vočín Din 100; Sombor Din 312; Moravče Din 50; Pag Din 200; Kistanje Din 108.

IZ SLAVENSKOG SOKOLSTVA

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO

Velika pažnja čehoslovačkog Sokolstva spram nas. Predsedništvo ČOS na svojoj poslednjoj sednici zaključilo je, da će JSS posvetiti svoj sletski film, a u dokaz priznanja za veliko sudelovanje Jugoslovena na praškom sletu.

Jakost čehoslovačke sokolske štampe. ČOS izdala je statistički pregled jačine naklade svojih listova. Iz ove statistike razabiremo, da glavni organ ČOS tjednik »Věstnik Sokolský« imade 46.000 pretplatnika, »Cvičitel« mjesečnik 11.000; »Cvičitelka« mjesečnik 8.200; »Sokolské Besedy« mjesečnik za naraštaj 20.000; »Vzkřšení« mjesečnik za decu 30.000. »So-

kolský Věstník« je najrašireniji tjednik u čehoslovačkoj republici. U administraciji pomenutih listova zaposlena su šest činovnika i jedan sluga. — Dakle tako u braće Čehoslovaka, a kod nas? Zar mi ne bi mogli jednako? Razmišljajte braćo!

Stanje čehoslovačkog Sokolstva. Československa Obec Sokolska izdala je statistiku Sokolstva za doba od god. 1920.—1925. upoređujući sa predratnim stanjem. Iz ove se statistike vidi da je čehoslovačko Sokolstvo u poredbi sa predratnim u poratnim vremenima ogromno poskočilo na pred. Koncem decembra god. 1925. bilo je stanje: 53 župa; 2693 društava; 441 odsek; 243.326 članova; 91.803 članica; 37.125 naraštajca; 33.281 naraštajka; 66.572 muške dece i 76.559 ženske dece. Ukupno sviju pripadnika 548.666 lica.

Najače župe čehoslovačkog Sokolstva. U čehoslovačkom Sokolstvu od sviju župa i radom i po broju svoga članstva ističu se župe: Východočeská, Podkrkonošská, Barakova, Pražská, Orlicka, Středočeská i Plzeňská. Naročito Východočeská župa, koja broji 156 društava; 15.170 članova; 3282 vežbača i vežbačica; 3291 naraštaja i 6677 dece. Podkrkonošská župa imade 123 društava sa 2411 naraštaja; Barakova župa broji 14.351 člana; Pražská župa imade 2817 vežbača i vežbačica i 13.521 člana; Orlicka župa jaka je u naraštaju, jer ga imade 2789, dok Středočeská župa imade 2772 vežbača i vežbačica, a 6017 dece.

Broj vežbaonica i vežbalista ČOS. Po statistici u Čehoslovačkoj imade 580 sokolskih društava vlastite vežbaonice i 1198 letnih vežbališta. Dakle poprečno svako šesto društvo imade svoju vežbaonicu. Najviše je vežbaonica u župi pukovnika Švece 27, Tyršovoj 25, a Východočeská 22. Po jednu vlastitu vežbaonicu imade župa Nitranská, Podkarpatská i Rakouská. Bez vlastitih vežbaonica su župe Východoslavenská i Zahranična.

Ruski jezik u Sokolstvu. »Sokolski Vestnik« organ ČOS donosi članak brata K. Bine »Učimo ruski«. Pisac u tome članku pledira za time, da bi ruski jezik postao saobraćajnim jezikom čitavog Sokolstva. Zato traži da bi braća ruski Sokoli, koji su kod nas i u Čehoslovačkoj bili učiteljima ruskog jezika.

LUŽIČKO-SRPSKO SOKOLSTVO

Lužičko-srpsko Sokolstvo održalo je meseca januara svoju glavnu godišnju skupštinu u Budyšinu. Delegati sokolskih društava prisustvovali su u punom broju. Sednici je predsedavao brat Michal Nawka, koji je pozdravio delegata i goste, među kojima se nalazio nestor lužičkih literata prof. dr. Arnošt Muka i osnivač lužičkog Sokolstva redaktor Marko Smolef. Nato je skupština odpevala sokolsku pesmu »Hoj horje, serbski Sokole«, nato je opet progovorio savezni starosta, da dade pregled rada u minuloj godini. Zatim je dao izveštaj savezni načelnik brat dr. Heřman Šleca. Savez je izdao »Sokolski Spěwnik«. Jednako su i drugi funkcionari podneli svoje izveštaje, pa se lepo razabralo, da se u lužičko-srpskom Sokolstvu počeo razvijati svestrani rad. Prešlo se na izbore, pa je starostom opet izabran brat Nawka, no on je radi visoke starosti taj izbor odklonio, pa je starostom izabran brat Jakub Šajba, njegovim zamenikom brat M. Pjetaš.

IZ RUSKOG SOKOLSTVA

Ruski Sokolski Savez u emigraciji, koji imade svoje sjelo u Pragu, počeo je izdavati svoj list »Ruska sokolska misao«. Novo osnovana »Sokolska Matica« nastavlja sa izdavanjima, pa je izdala i drugu knjigu »Slovan«, koja sadržaje terminološki rečnik.

RAZNO

IZ INOSTRANIH TELOVEŽBENIH ORGANIZACIJA

Slet nemačkih turnera. Godine 1928. spremaju se nemački turneri da prirede veliki svoj slet. To bi bio po redu 14. njihovi slet. Svakako je zanimivo promotriti, kako se nemačko turnerstvo naglo širilo. To se najbolje razabire iz statistike njihovih sletova. 1. slet obdržavali su u Koburgu god. 1860. sa 1000 turnera; 2. god. 1861. u Berlinu sa 3000 turnera; 3. god. 1863. u Leipzigu sa 2000; 4. god. 1872. u Bonnu sa 5000; 5. god. 1880. u Frankfurtu sa 10.000; 6. god. 1885. u Drezdenu sa 18.000; 7. god. 1889. u Münchenu sa 20.000; 8. god. 1894. u Breslau sa 20.000; 9. god. 1898. u Hamburgu sa 27.000; 10. god. 1903. u Norinbergu sa 35.000; 11. god. 1908. u Frankfurtu sa 55.000; 12. god. 1913. u Leipzigu sa 65.000 i 13. god. 1923. u Münchenu kome je prisustvovalo do 300.000 osoba.

Jugoslovenska sokolska kapa u Belgiji. G. Goillier, ugledan trgovac u Gandu (Belgija), veliki pobornik telesnog vaspitanja, od sleta u Ljubljani, kome je osobno prisustvovao, podržaje velike prijateljske veze sa ljubljanskim sokolskim krugovima. Neki je dan pisao jednom od prijatelja u Ljubljani, kako je bio oduševljen gledajuć jugoslovenske sokolske natecatelje u Lyonu. A onda doslovno svršava: »Šaljem Vam posebno izdanje lista »Turner«, koji izlazi u Anversu, izdanog o VII. pokrajinskom sletu u De Jevru. Na slikama ćete prepoznati jugoslovensku kapicu, koja se i nama ukazala praktičnom i otmenom te smo je definitivno usvojili. Na sletu su sudelovali Francuzi, Holanderi i Englezi.«

Belgijski gimnaste izvode sokolske vežbe. Federation Royale Belge de Gymnastique zamolila je ČOS da smije na gimnastičkim svečanstima u Ostendeu izvoditi sokolske proste vežbe za Sokolice sa VIII. sve-sokolskog sleta. ČOS je to radosno dozvolila.